

Zagreb
veljača 2014.
Godina XX.
Cijena 5 kn
ISSN 1331-3703

Glasiilo Sindikata umirovljenika Hrvatske Broj 207

Što nam nosi novi Zakon o radu?

Vaše dijete je dobilo posao kao vaučer radnik: stručno usavršavanje bez radnog odnosa na godinu dana; država plaća 1600 kuna plaće, a poslodavac refundira cijenu lokalnog prijevoza. Boje ista nego ništa?

Vaše dijete je dobilo prvi posao s ugovorom na određeno vrijeme, koji ponovo potpisuje svaka tri mjeseca, i tako već više godina. No, vaše je dijete ostalo u drugom stanju, pa joj jednostavno nije produžen ugovor. Ne zbog trudnoće, nego je istekao ugovor. Hoće li morati na abortus, jer niti suprug ne radi?

Vaše je dijete nekim slučajem imalo siguran posao na neodređeno vrijeme, ali su u ustanovi odlučili sve radnike tog profila (zajedno s njihovim ugovorima o radu) preseliti u privatnu firmu za koju će formalno raditi (outsourcing), iako će i dalje obavljati iste poslove za svoju ustanovu, samo s rizikom nižih prava i plaće.

Vaše dijete je dobilo posao preko agencije, pa sada ne zna gdje radi, već ga po pozivu stalno šalju na posudbu u drugu firmu i na drugi posao. A ugovori su na određeno, te još mora plaćati proviziju agenciji. Naravno, nikad ne zna kad će dobiti otkaz.

Vaše je dijete dobilo otkaz, bez puno priče. Pomoć na burzi je istekla nakon tri mjeseca. Trenutačno radi po oglasima, kod kuće, na crno. Vaše dijete je postalo „nelegalno“.

Vaše dijete je imalo sreće i dobilo posao u kvartovskom kafiću,

no nema radnog vremena, gazda je zove odmah nakon što dođe kući, radi vikendima, a povjerila vam je kako gazda ima i „druge ponude“: pipka je, poziva u skladište i prijeti da će završiti na cesti, ako ne bude pristojna i poslušna.

Vaše dijete radi u školi na pola radnog vremena, a kad pita može li dobiti cijelo radno vrijeme, kažu da joj to ne treba jer ionako ima kuću i dijete, pa ima što raditi.

Vaše dijete ima više od 30 godina i nema još puno vremena za zasnivanje obitelji i rađanje. No, kako nema stalni posao, od banke ne može dobiti kredit za stan; kad bi kredit nekako ishodila uz jamstva i hipoteku na vaš stancić, ne može ostati trudna i roditi, jer će izgubiti posao.

Vaše dijete je dobilo nepravedni otkaz, i to za vrijeme bolovanja nakon operacije. Nema za odvjetnika, a ne može tužiti preko sindikata, jer tvrtka u kojoj je radilo nije dozvoljavala sindikalno organiziranje.

Vaše dijete je često nezaposleno. Malo radi, malo ne radi. S jednom penzijom morate hraniti svoje dijete.

Vaše dijete je nesigurno, nesretno, sve slabijeg imuniteta i u depresiji.

To je dijete fleksibiliziranog, točnije - dereguliranog tržišta rada. Dijete bez prava na sreću i osjećaja sigurnosti i dostojanstva. Dijete bez svoje socijalne države.

FLEKSPLOATACIJA!

Vaše dijete neće znati što je penzija. Vaša će mirovina biti sve niža

Vaše fleksibilno i deregulirano dijete neće skupiti ni 15 godina radnog staža za odlazak u mirovinu. Jednog dana će živjeti od socijalne pomoći, jer u svojoj domovini nema niti tzv. socijalnu mirovinu za ostarele fleksibilizirane radnike.

Vaše dijete je uredno uplaćivalo doprinos i u drugi mirovinski stup, kad je radilo prijavljeno i legalno. Taj njegov privatni novac, banke su potrošile na svoje provizije i profite i potrošile na loše i rizične dionice.

Vi ćete, ako ste „posebni umirovljenik“, polako gubiti po deset i po pet posto od mirovine, dok netko ne odluči da svi dobiju mirovinu iste visine; po mogućnosti minimalnu. Kako generacija vašeg djeteta neće imati iz čega uplaćivati doprinose jer će raditi uglavnom povremeno te će imati i niže plaće, jer više neće biti ni kolektivnih ugovora, u državnom fondu međugeneracijske solidarnosti bit će sve manje novaca.

Kad je vaš otac išao u mirovinu prije 30 godina, mirovina mu je bila u visini od 80 posto prosječne neto plaće. Vaša je mirovina niža od 40 posto prosječne neto plaće. A uskoro će biti i niža. Jer nema se...

Sve ste siromašniji, ali ništa zato, samo pripadate većini od trećine siromašnih starijih od 65 godina. Imate osjećaj da vas mladi percipiraju kao društveni teret. Kao kradljivce svoje budućnosti. A političari vas obidu tek pred izbore. Ti političari i njihovi bogati prijatelji koji imaju deset do sto puta veće plaće.

Stan ste izgubili jer ste potpisali svom djetetu jamstvo za hipotekarni kredit. Vikendicu ste izgubili zbog neplaćenog poreza na nekretnine, a niste je mogli prodati. Kad dobijete kakvu socijalnu potporu, pomoć, subvenciju, znate da se to piše kao vaš dug državi i da će to morati platiti vaši nasljednici.

U dom umirovljenika ne možete, jer su uvedene ekonomske cijene, a za smještaj u privatni dom trebaju četiri vaše minimalne mirovine (ako se minimalna do tada ne ukine). Imate još neku ledinu? Svi vas nagovaraju da potpišete ugovor o dosmrtnom uzdržavanju, a državu baš briga što vas i kako netko vara.

Imate osjećaj da je tu nešto jako pogrešno.

Da je zavladała fleksploatacija. Da živite od danas do sutra. Da ste „second hand“ čovjek. Da nemate pravo na nadu.

KOORDINACIJA UMIROVLJENIČKIH UDRUGA I ZAJEDNICA

Borbeno za izmjene loših rješenja

U Zagrebu je 13. veljače održana 36. sjednica Koordinacije umirovljeničkih udruga i zajednica, na kojoj su se okupili svi članovi te neformalne koordinacije, gdje „sjede“ i predstavnici Sindikata umirovljenika Hrvatske i Matice umirovljenika, a nazočili su i predsjednik Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe Ante Gavranović te Željko Šemper, ugledni stručnjak i zastupnik HSU-a.

Članovi Koordinacije ponovili su svoje nezadovoljstvo suradnjom s Ministarstvom rada i mirovinskog sustava, koje nije prihvatilo gotovo niti jedan od 24 prijedloga za izmjene tijekom javne rasprave o mirovinskoj reformi. No, nije bilo niti rasprave, niti reforme, te će se uskoro vjerojatno ponovo ići na izmjene. Izostala je ozbiljna analitička priprema, o četiri mirovinska zakona raspravljalo se separatno, tako da je Koordinacija imenovala radnu skupinu koja će izvršiti analizu usvojenih zakon i predložiti rješenja za koja će se zatražiti rasprava na Nacionalnom vijeću, te pokrenuti postupak za ocjenu ustanovnosti, a takvih spornih rješenja ima nekoliko.

Stručna skupina će također pripremiti prijedlog inicijative za izmjene i dopune Zakona o doprinosima, jer su potrebne suštinske izmjene, ali i konačno skidanje zdravstvenog doprinosa od 3 posto za one s nešto višim mirovinama. Iako je ukidanje tog nameta bilo u planu rada Kukuriku koalicije, oni su to zaboravili, a Ustavni sud ne reagira na naše zahtjeve za ocjenom ustavnosti. Stoga se ide još oštrije i cjelovitije u predlaganje promjena koje bi se odnosile na mirovinske i zdravstvene doprinose.

Ministarstvu financija će se uputiti hitna inicijativa da se poveća

cenzus za dopunsko osiguranje u okviru postojećeg rebalansa proračuna, jer je sudbina te važne inicijative Koordinacije zapela u Nacionalnom vijeću i Ministarstvu rada i mirovinskog sustava.

Na Koordinaciji je potvrđeno kako je dugogodišnji i osobito zaslužni predstavnik SUH-a u članstvu Upravnog vijeća HZMO-a te Vijeću za socijalnu pravdu Predsjednika Republike, Ivan Nahtigal, zbog dugotrajne zdravstvene sprječivosti zatražio razrješenje, te je potvrđeno kako je SUH predložio za članicu u Upravnom vijeću HZMO svoju predsjednicu Jasnu Petrović, a u Vijeću za socijalnu pravdu predsjednika Nacionalnog vijeća Antu Gavranovića. Predsjedavajuću palicu Koordinacije na godinu dana preuzeo je Zoran Manenica iz udruga poštanskih umirovljenika, dok će sljedeći biti iz udruge umirovljenika HEP-a.

ŽENSKA FRONTA ZA RADNA I SOCIJALNA PRAVA

Žene bez prava na rad, mladi bez prava na mirovinu

U Zagrebu je 11. veljače 2014. održan okrugli stol „Žene i (ne)sigurno radno zakonodavstvo“ koji su organizirali Hrvatski laburisti u suradnji s neformalnom inicijativom Ženska fronta za radna i socijalna prava. U intenzivnom programu, uvodnu riječ je dao Dragutin Lesar koji je upozorio kako kod nas jedan resor priprema prenatalnu politiku, dok se s druge strane ženama nalaže da rade 60 sati tjedno ili po pozivu. Također, sarkastično je dodao kako ćemo biti normalno društvo tek kad borbu za ravnopravnost žena budu predvodili muškarci.

Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova Višnja Ljubičić upozorila je kako će se loša rješenja iz predloženog Zakona o radu

prelomiti na leđima žena, te upozorila da u novom ZOR-u vidi tendenciju svodenja ugovora o radu na rad na određeno, agencijski i outsourcing rad, uz izbjegavanje zapošljavanja žena u fertilnoj dobi. Postojeći zakonodavni okvir nije uspio spriječiti diskriminaciju žena na tržištu rada, a novi ZOR će tu diskriminaciju samo povećati. - zaključila je Ljubičić.

Jasna A. Petrović, predsjednica Sindikata umirovljenika Hrvatske, govorila je o velikim posljedicama prekarnog rada u mirovini, kad se tek oslika puna diskriminacijska osnova. Naime, prosječna mirovina žena u EU je za 40 posto niža od prosječne mirovine muškaraca, a Hrvatska niti u mirovinskim zakonima, niti u novom radnom ne predviđa uvođenje kompenzacijskih mjera (tzv. care crediting) kojim bi kompenzirala ženama skrb o djeci, invalidima, starima, koju obavljaju umjesto države. Takve mjere imaju sve europske države, a mi do kraja banaliziramo neplaćeni rad žena, demagoški govoreći kako se novim zakonodavstvom kreće u borbu protiv rada na crno. Brojne članice Fronte su dale svoje kvalitetne priloge, zajedno s prilogima laburista, a SUH je, kao udruga koja je suosnivačica i članica Fronte, dao svoj kvalitetni doprinos raspravi.

OSNOVANA PODRUŽNICA SUH-a DONJA DUBRAVA

Stjepan, Katarina i Zdenka - borbeno!

21. siječnja u društvenim prostorijama Mjesne zajednice „Ivan Mažuranić“ održana je osnivačka skupština nove podružnice SUH-a Donja Dubrava, koju je organizirao Inicijativni odbor na čelu s Branimirom Turkovićem. Okupilo se dvadesetak članova, koji su nakon burne rasprave o teškom položaju umirovljenika i potrebnim aktivnostima, donijeli odluku o osnivanju Podružnice SUH-a Donja

Dubrava, te izabrali rukovodstvo. Na čelu je Stjepan Vajdić, a uz njega je djelovati iz prve linije i zamjenica Katarina Kordić te tajnica Zdenka Pivac. Biserka Budigam, predsjednica Gradskog povjereništva SUH-a Zagreba pozdravlja pojačanje SUH-ove obitelji u Dubravi i očekuje da će naši udruženi aktivisti u tom području grada djelovati zajednički i poboljšati kvalitetu života starijih osoba.

DRUGI MIROVINSKI STUP: Casino ekonomija na hrvatski način

Drugi stup je samo za bogate

... a ako imate plaću nižu od sedam tisuća kuna neto, štednja u drugom mirovinskom stupu se ne isplati. No, ovo je glasilo za umirovljenike, pa jedino možemo predložiti da poruku prenesete svojoj djeci i unucima

Piše: Jasna A. Petrović

Uvijek je vruće u razdobljima kad se donosi ili rebalansira proračun. Tako se zagrijao medijski prostor nakon otvorenog poziva Sindikata umirovljenika Hrvatske od 21. siječnja ove godine, upućenoga ministru financija Slavku Liniću, kad je krenula dirigirana kampanja bankarskih lobija, ali i glasnogovornika iz znanstvenih i stručnih krugova, ne samo u obranu drugog mirovinskog stupa, već i protiv ministra.

SUH je u svom pozivu bio krajnje jasan: odmah ukinite postojeći model drugog mirovinskog stupa jer je štetan za državu, radnike i umirovljenike! Matica umirovljenika je potom podržala takav prijedlog, a za reformu se javno izjasnio i čelnik Hrvatske stranke umirovljenika. Koalicija penzića protiv radnika? Retro umirovljenici hoće pokrasti privatne mirovinske uštedevine?

Nije bilo dana da „iz paštete“ nije iskakao dobroćudni Predrag Bejaković iz Instituta za javne financije koji je mantrao kako je bolje da se drugi mirovinski stup zadrži, a da pri tom nije ni jednom izložio neki suvisli argument. Uskoro se oglasio i „ekonomski strateg“ narodnjaka Dragan Kovačević ostrašćeno zagovarajući probitak bankarskog lobija. Notorni Borislav Škegro, ratni savjetnik za pretvorbu i današnji glavni partner Questus fonda, „prve hrvatska tvrtka za upravljanje rizičnim kapitalom“, koji se svojevremeno poigrao i s mirovinskim uštedama drugog stupa (dionice u koje je ulagao pale su na četvrtinu vrijednosti), bio bi nesretan da mu se ukine ta „zlatna žila“.

Nismo kao „neke države“

Uz povećani spisak sličnih stručnjaka, svih redom s plaćama s višima od tisuću eura (što je i donja granica isplativosti štednje u drugom stupu), oglasio se i Tomislav Karamarko osobno obznanivši kako se „diranjem u drugi mirovinski stup krade novac koji su građani uštedjeli za budućnost“. Kad su to čuli, odmah su se oglasili i iz Stranke umirovljenika, tvrdeći da je „drugi stup suvremeno rješenje dokazano u razvijenim demokracijama i snažnim ekonomijama“, što je rijedak nonsens, jer takav drugi mirovinski stup kakav imamo mi, nema baš nijedna zapadnoeuropska zemlja, već je to proiz-

vod globalne bankarske i financijske industrije kreiran za nerazvijene i bivše komunističke zemlje.

Grleni zagovornik drugog stupa ministar Mirando Mrsić sam je sebe ušutkao kad je smirenim liječničkim glasom pokušao uvjeriti sve one koji imaju beneficirani staž (vatrogasci, vojnici, policajci itd.), a odlukom Vlade se vraćaju u prvi stup, kako neće ništa izgubiti. Do jučer je tvrdio za svakoga da mu je štednja u drugom stupu jedini spas za mirovinsku budućnost, a sada mrtav-hladan tvrdi kako je baš isto štedjeli u prvom ili u drugom stupu. Mi dodajemo kako je ministar poznat po mijenjanju mišljenja prvi put donekle rekao istinu: ne samo da će oni s beneficiranim stažom sada imati sigurnu mirovinu, nego će imati i višu nego da su ostali i u drugom stupu.

Zbunjujuće je, ipak, da je i sam premijer držao potrebnim zauzeti stajalište u korist opstanka drugog stupa, a da prethodno nije zatražio stručne podloge i izračune. Dodatno, s visoka je naglasio da „nam ne pada napamet raditi ono što su napravile neke države, a na što se često pozivaju i neki u Hrvatskoj, da ukinu drugi stup i taj novac prebace u proračun“. Uvredljivo za „neke države“, izrijeком Poljsku, Mađarsku, Slovačku, ali i sve one koje obvezni drugi stup nisu niti uvele - npr. Češku i Slovenije. Sve su to zemlje koje su nešto ranije doživjele procvat tržišne ekonomije, pa su ipak zaključile kako im je obvezatni drugi stup preskup, štetan i neisplativ, te su se opredijelile za dobrovoljnu i liberalniju mirovinsku štednju. Po čemu smo mi to pametniji

I tako, tresla su se brda, rodio se miš. 31. siječnja Hrvatski sabor je donio zakonski paket o mirovinskim fondovima u koji je, Vladinim amandmanima, uneseno prebacivanje osiguranika s beneficiranim radnim stažem (vojska, policija i vatrogasci) iz drugog u prvi mirovinski stup. Svi koji to žele - u roku 30 dana od objave Zakona u Narodnim novinama - mogu otići u Središnji registar osiguranika i pismeno odbiti da im se uzme novac. Preventivna kampanja dirigirana iz financijske industrije i dalje traje.

Nitko nije rekao...

Zborsko medijsko pjevanje zadržalo se na šokiranosti pučanstva planiranom otimačinom privatne mirovinske štednje, uz manipulirajuće pranje mozгова i memorije, bez da je itko rekao kako je od 20 posto državnog doprinosa za mirovine 2002. godine oduzeto pet posto i preneseno u efektivno vlasništvo banaka.

Nitko nije rekao kako je od tada do danas iz mirovinskog državnog fonda oduzimano oko 5 milijardi kuna godišnje, da bi taj isti novac bankarski mirovinski fondovi onda posu-

divali državi uz visoke kamate i znatne troškove administriranja.

Nitko nije rekao da su banke ostatak novca, kojim nisu kupovale državne obveznice, ulagale nemalim dijelom u spašavanje svojih propalih investicija i portfelja, pa su tako izgubili dio ili cijele uloge u propale Credo i Centar banku, u dionice Dalekovoda, IGH-a, Ingre, Nexe grupe, Magma, Luke Ploče itd.

Naposlijetku, nitko nije rekao ljudima kako je postojeći model obveznog drugog stupa krajnje nepovoljan za radnike s primanjima ispod prosjeka, a ne isplativ za one s neto plaćama nižima od 7.000 kuna. Nitko im nije pošteno rekao kako je taj model nepovoljan za

žene i za sve zaposlene s isprekidanim karijerama, a danas 92 posto svih novozaposlenih dobiva ugovore samo na određeno vrijeme. Suprotno tome, poljski premijer je zatražio detaljne izračune i pošteno se obratio narodu objasnivši kako se postojeći model drugog stupa isplati samo onima s plaćama višima od 1000 eura.

Nitko nije birao

Svi plaću nad jednim vatrogascima, policajcima i vojnicima što im se otima novac kojeg su štedjeli 11 godina, iako oni mogu u roku od 30 dana odlučiti hoće li ili neće prijeći u prvi mirovinski stup (za koji jamči država).

Međutim, nitko ne kaže kako krajem devedesetih, kad je poratna vlada pod pritiskom Svjetske banke usvojila novi trostupanski mirovinski model, nitko nije pitao ni jednog zaposlenog, niti je to bila stvar osobnog izbora, žele li četvrtinu svojih mirovinskih doprinosa prenijeti na fondove u bankama.

I nitko javnosti ne kaže kako ovo nije prvi prijelaz iz drugoga u prvi stup, jer je to omogućeno svima koji su u trenutku uvođenja drugog stupa imali između 40 i 50 godina te su mogli birati hoće li preseliti četvrtinu svojih doprinosa u drugi stup - dakle, onima koji su (pogrešno) izabrali drugi stup. Oko 1000

ŠTO JE SUH NAPISAO U OTVORENOM POZIVU MINISTRU FINANCIJA?

Odmah ukinite postojeći model drugo mirovinskog

Poštovani gosp. ministre Slavko Linić,

U svjetlu započetih rasprava o rebalansu koji bi trebao biti donesen u veljači o.g., Sindikat umirovljenika Hrvatske zagarovara hitno ukidanje postojećeg modela drugog stupa, povrat akumuliranih sredstava (58 milijardi kuna) u prvi javni mirovinski stup, te postupno uvođenje profesionalnog modela mirovinske štednje doprinosima zaposlenih i poslodavaca, odnosno dobrovoljnog stupa po ugledu na većinu europskih zemalja. Pri tom ne bi bila riječ, kako govore glasnogovornici bankarskog lobija, o nacionalizaciji privatne štednje, jer je drugi stup nastao na bazi oduzimanja 5 posto doprinosa iz prvog mirovinskog stupa međugeneracijske solidarnosti, a ne dodatnom privatnom štednjom osiguranika. Time je teret mirovina spao sve do 2025. na teret države i doprinosa od samo 15 posto, što se pokazalo nedovoljnim te proizvodi i produbljuje financijski deficit.

Pozdravljamo što ste napomenuli kako je evidentno da je smanjivanje mirovina neodrživo, jer je prosječna mirovina na socijalnoj razini, pri čemu ste zasigurno imali na umu i činjenicu da su hrvatski umirovljenici na trećem mjestu europske ljestvice siromašnih, a relativna vrijednost mirovina (udjel mirovine u plaći) među najnižih pet u EU.

Međutim, podržavamo vašu najavu mogućnosti traženja izlaza iz proračunskog deficita u okviru drugog mirovinskog stupa, na način kako su ga našle gotovo sve europske zemlje koje su takav model uvele po preporuci Svjetske banke. Podsjećamo da su očekivanja od takvog modela kapitalizirane štednje - za koju zemlje same financiraju tranzicijski trošak, tj. kompenziraju dio koji se izdvaja u drugi stup, bila nerealistična i pogrešna. To je u svojoj analizi naglasila i Svjetska banka (2006.), čak i prije recesije, a analize Međunarodne organizacije rada te drugih uglednih institucija (poput Londonske škole ekonomije) ukazuju na opravdanost odluka većine bivših socijalističkih zemalja da takav drugi stup zamrznu, smanje, ukinu ili prevedu u dobrovoljni.

Glavni razlog zašto i Hrvatska treba hitno ukinuti postojeći model drugog mirovinskog stupa je na prvom mjestu ugrožavanje ukupnog mirovinskog sustava i povećanje proračunskog deficita. Godišnje se u drugi stup uplaćuje, temeljem 5 posto doprinosa iz bruto plaće, oko 5-6 milijardi kuna; no bu-

dući da 70 posto te štednje završava u državnim obveznicama, stvarnom tranzicijskom trošku ovog „računovodstvenog eksperimenta“ treba pridodati i 2-2,4 milijarde kuna godišnje koliko država plaća kamate na izdane obveznice. Najposlije, država mora dodatno i namiriti prvome stupu za redovne mirovine to što je otišlo u drugi stup.

Drugim riječima, zbog drugog stupa državne financije imaju godišnju rupu od oko 12-14 milijardi kuna i već bi zamrzavanje drugog stupa, do odluke o njegovoj reformi, donijelo olakšanje za državne financije, ali i osnažilo javni stup i smanjilo deficit mirovinskog sustava. Naime, sada se doprinosima prikupi jedva 19 milijardi kuna godišnje, a potrebno je 28 -29 milijardi godišnje plus 7 milijardi za tzv. mirovine po posebnim propisima (36 mlrd. ukupno). Već kad bi se samo zamrznuo drugi stup, pokrilo bi se sve mirovine stečene radom, odnosno one prema općim propisima, temeljem doprinosa od 20 posto u prvi stup.

No, za Sindikat umirovljenika postoji još važniji argument zašto treba ukinuti postojeći model drugog mirovinskog stupa, a to je nešto što su svojim građanima javno priznali predsjednici i premijeri Poljske, Slovačke, Mađarske, baltičkih zemalja i dr. Naime, otvoreno su rekli da je to model kapitalizirane štednje koji je isplativ samo onima koji imaju plaće više od tisuću eura. I prema računicama stručnog tima Sindikata umirovljenika jasno je da samo osiguranici čije su plaće više od 7.000 kuna neto mogu biti donekle zadovoljni i računati na relativnu isplativost svoje štednje, a takvih je ipak malo. Svi ko-

žena koje su prve išle u mirovinu po takvom modelu, imale su mirovinu oko 25 posto nižu nego da su ostale samo u prvom stupu. Hitno je dogovoren njihov prijelaz, jer su se i bankari složili kako takve „neisplative klijentice“ treba vratiti u prvi državni stup. I sada je Damir Grbavac, predsjednik Udruženja društava za upravljanje mirovinskim fondovima pri Hrvatskoj gospodarskoj komori pozdravio vladin potez. Zašto? Pa zato jer je jasno da su im „beneficirani“ radnici nedovoljan mamac, jer „štede“ kraći broj godina.

Opća histerija i dalje traje. Mediji odrađuju svoj posao znajući kako su banke moćne i opasno ih je dirati, po-

gotovo ako njihove izdavačke kuće očekuju predstečajne oprostite dugova. A ako se nešto dovoljno dugo ponavlja, valjda svi povjeruju. Po internetskim forumima i portalima nalazimo dramatične optužbe na račun Linića koji je htio ukrasti mukotrpnu štednju građana i oteći im buduću penziju. Poneki anonimac oplete i po našem Sindikatu umirovljenika, uvjeren kako starci, ionako društveni teret, žele osigurati svoje penzije, a briga ih za mlade.

Nedavno je u zakupljenoj dvorani Studentskog centra u Zagrebu od 1020 mjesta započelo suđenje Forex grupi zbog 700 oštećenih u slučaju piramidalne prijevare na međunarod-

nom deviznom tržištu. Mnogi postojeći model obvezatne kapitalizirane štednje prepoznaju kao tipični model casino-ekonomije. Hoće li se jednog dana morati zakupiti zagrebačku Arenu od 15.000 mjesta za neko novo suđenje zbog financijskog inženjeringa?

Tako završava hrvatska priča. Ne, Vlada misli kako je bolje ne naljutiti (inozemne) banke i ne dirnuti u drugi mirovinski stup (zamislimo koliko bi stotina fond menadžera ostalo bez bonusa i nagrada), kad je lakše naljutiti 240.000 zaposlenih u javnom sektoru, kojima će se (ponovno) rezati plaće ili će ih se slati u prinudne mirovine.

stupa jer je štetan za državu, radnike i umirovljenike

ji imaju prosječne plaće ili pak pripadaju u većinu od 62 posto ispod prosjeka, kroz drugi mirovinski stup ostvarit će manje mirovine nego što bi im pripale da su bili osigurani samo u prvom stupu. To se vidjelo i kod nas kad su prve umirovljenice stekle uvjete za mirovinu i iz drugog stupa, koja im je trebala biti i do 30 posto niža od onih iz prvog stupa, pa se onda omogućilo da oni koji su u trenutku uvođenja drugog stupa imali između 40 i 50 godina, a izabrali su greškom drugi stup, mogu prijeći u prvi. Sada bi takav prijelaz trebalo omogućiti svima koji to žele, a prije svega ako imaju mirovine niže od prosjeka.

Zašto glasnogovornici bankarskog sektora i oni s plaćama iznad tisuće eura neto prikrivaju činjenicu da su baš sve istočnoeuropske zemlje koje su krajem devedesetih po diktatu Svjetske banke uveli drugi mirovinski stup - izvršile izmjene: zamrznule, smanjile, ukinule ili transformirale taj model. Učinila je to Poljska, prvo smanjivši doprinos sa 7,3 posto na 2,3 posto, a prošle jeseni su otvorili mogućnost izlaza iz drugog stupa svima koji to žele; učinila je to Slovačka koja je prvo sa 9 posto doprinosa smanjila na 4 posto, te već tri puta otvorila mogućnost povratka u prvi stup. Mađarska je ukinula drugi stup; Češka i Slovenija su uvele samo dobrovoljni model. Bugarska i Rumunjska su stope zamrznule na dva odnosno 5 posto, a sve baltičke zemlje smanjile su doprinose na 2-4 posto.

Zbog čega otvoreno ne kažemo kako samo Nizozemska, Danska i Švedska imaju obvezni drugi mirovinski stup (ali ne u efektivnom vlasništvu banaka), dok većina zapadnoeuropskih zemalja ima tzv. profesionalni mirovinski drugi stup, u koje veći dio uplaćuju poslodavci.

Hrvatski drugi mirovinski stup je dijete bankarskog sustava kojeg zanima samo koliko je novca skupljeno, gdje će se plasirati te kolike su im provizije, a gotovo polovica zaposlenih ne zna ni približno stanje svog računa, a čak 95 posto njih ne zna koji je prinos fonda, te štede li u uspješnom ili neuspješnom fondu. K tome samo jedna šestina novih osiguranika samostalno bira fond, a ostali se raspoređuju automatski.

Naši mirovinski fondovi u efektivnom vlasništvu inozemnih banaka imaju i visok rizik nedostatnog prinosa, kao posljedice gospodarskog stanja, slabe razvijenosti tržišta kapitala, inflacije te rizika lošeg upravljanja (politički utjecaj, nesposob-

nost ili prijevare). Tko će, primjerice, nadomjestiti gubitke od desetaka milijuna radničkih mirovinskih kuna uložениh samo u spašavanje propale Centar banke, ali i u dionice Credo banke, Ingre, Nexe grupe, IGH, Magme i brojnih drugih promašenih investicija, koje su banke spašavale iz vlastitih interesa, kako bi povratile svoja prethodna kreditna ulaganja.

Europska komisija je u novim prognozama povećala i procjenu hrvatskog javnog duga, pa sada sa sadašnjih 59,6 posto BDP-a krajem godine bi mogao doći na 64,7, a u 2015. porasti na 69 posto. Hrvatska uskoro ulazi u proceduru prekomjernog deficita (EDP), mehanizam EU-a osmišljen kako bi se proračunski manjak članica vratio ispod tri posto, a javni dug ispod 60 posto BDP-a, kako nalažu kriteriji iz Maastrichta. Nije li sada pravi trenutak za poduzimanje iste mjere kakvu su već poduzele mnoge druge zemlje: ukidanja ili zamrzavanja drugog stupa jer je preskup, štetan i prerizičan?

Predlažemo stoga ove godine staviti moratorij na primjenu drugog mirovinskog stupa i sredstva uplaćivati isključivo u prvi mirovinski stup. Nadalje, držimo da je 15 posto doprinosa u prvi javni stup prenisko, te da odmah treba vratiti obvezu uplate u prvi mirovinski stup na prijašnjih 20 posto (po visini stope doprinosa smo na dnu EU). Treće, drugi mirovinski stup treba biti dragovoljan, te svima koji to žele, uz otvorenu preporuku onima koji imaju primanja niža od 7.000 kn mjesečno da je to za njih povoljnije, već ove godine treba omogućiti prijelaz u prvi mirovinski stup. Četvrto, stope doprinosa za dobrovoljni mirovinski stup trebaju biti podložne izboru osiguranika.

Na dnevnom redu najnovijeg zasjedanja Hrvatskog sabora bit će i usvajanje novog Zakona o obveznim mirovinskim fondovima (uz još dva promašena mirovinska zakona), kojim Ministarstvo rada i mirovinskog sustava, prema savjetu i stručnom vođenju bankarskih stručnjaka, misli uvesti tri stupnja rizičnosti štednje, te time ukupni mirovinski sustav učiniti još osjetljivijim i nesigurnijim.

Sindikatu umirovljenika Hrvatske, gospodine Liniću, poziva Vas da spriječite daljnje donošenje štetnih zakona, da potaknete stvarnu mirovinsku reformu, te smanjite hrvatski deficit i uloženu mirovinsku štednju radnika učinite sigurnijom, a mirovinski sustav održivijim i adekvatnijim.

Zagreb, 21. siječnja 2014.

ŽELJKO ŠEMPER - zastupnik Hrvatske stranke umirovljenika u Hrvatskom saboru u raspravi o novom paketu mirovinskih zakona, usvojenom 31. siječnja, za saborskom govornicom

Postavljam pitanje: Zašto su samo dvije menadžerice dobrovoljno ostale korisnice 2. mirovinskog stupa?

Prema službenim podacima u sva četiri fonda ima oko 58 mlrd. kuna, od čega je 73% plasirano u državne obveznice. U to je bilo uključeno previše posrednika, a sve je mogao odraditi i državni HZMO - bez troškova, naknada, visokih plaća i stimulacija.

S obzirom da je hrvatski mirovinski sustav uređen kao trodjelni, potrebno je vidjeti kakve je rezultate ostvario tzv. prvi stup, odnosno sustav generacijske solidarnosti. U okviru mirovinske reforme od 1. siječnja 1999. godine u primjeni je novi Zakon o mirovinskom osiguranju kojim je regulirano obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti.

Glavni motivi za izradu novog zakona bili su demografski problemi, ali i neodrživost dotadašnjeg Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju, gdje je zbog gubitka 500.000 radnih mjesta, omjer osiguranika i umirovljenika sa 3:1 na početku 1990., pao na 1,5:1 u 1998. godini. Nakon 15 godina primjene ZOMO-a, zbog dosta restriktivnih i nepravednih odredbi, prosječna mirovina 663.000 „novih“ umirovljenika danas iznosi 2.032 kn, što je 37% prosječne plaće u RH.

Ne zaboraviti nove umirovljenike

U usporedbi sa 463.000 „starih“ umirovljenika koji su umirovljeni do kraja 1998. godine (udio: 46%), razlika u rujnu 2013. iznosi 469 kn ili 19%, što je na godišnjoj razini ušteda državnim proračunu od 3,5 milijarde kn ili nešto više od 1% BDP-a. Ove brojke i sadašnje stanje mirovinskog sustava generacijske solidarnosti su dobri za državni proračun, ali loši za „nove“ umirovljenike, koje ne smiju biti zaboravljeni i ostati rasprava o dva zakona individualne kapitalizirane štednje.

Od 1. siječnja 2002. godine Zakonom o obveznim i dobrovoljnim miro-

vinskim fondovima uređeni su odnosi u dva nova stupa o prikupljanju mirovinske štednje, dok je djelatnost isplate mirovina uređena Zakonom o mirovinskim društvima. Nositelji 2. i 3. mirovinskog sustava su mirovinska društva koja upravljaju mirovinskim fondovima, te mirovinska osiguravajuća društva koja isplaćuju mirovine iz takve individualne kapitalizirane štednje. Dosadašnji Zakon o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima prema prijedlogu predlagača razdvaja se na dva posebna zakona, koji bi trebali omogućiti daljnji razvoj i unapređenje ove vrste štednje u cilju bolje socijalne sigurnosti budućih umirovljenika.

Mirovine na rešetku rizičnosti

Uz razdvajanje zakona, propisuju se i novi uvjeti u sustavu upravljanja rizicima s obzirom na nove mogućnosti ulaganja u investicijskoj strategiji, a to su podportfelji A, B i C. Zakon propisuje i način upravljanja imovinom mirovinskih fondova s namjerom smanjenja rizika pada vrijednosti pomoću disperzije ulaganja, prema onoj narodnoj „ne stavljam sva jaja u jednu košaru“.

Propisano je od čega se smije sastojati imovina mirovinskog fonda,

kao i ograničenja s obzirom na vrstu imovine u koju ulažu mirovinski fondovi kategorije A, B i C, te u koju je imovinu zabranjeno ulaganje štednje članova mirovinskih fondova. Kriteriji za odabir fondova A, B ili C zavisiće o vremenu, odnosno broju godina do ispunjenja uvjeta za starosnu mirovinu, pa će se tako imovina mladih članova ulagati u rizičnije financijske instrumente koji nose veći prinos, dok će članovi kojima nedostaje pet godina do umirovljenja biti u fondu C s konzervativnim ulaganjem njihove imovine. Tako kaže Zakon.

Nakon 12 godina primjene ovog sustava štednje, posebno sada u trenutku financijskih problema proračuna i države, moramo vidjeti sve nedostatke i sagledati perspektive tog sustava. Prvo što je bilo pogrešno je uvlačenje u 2. stup zaposlenika „dragovoljaca“ koji su 2002. godine imali između 40-50 godina života i pred njih stavljanje teške odluke da li se ili ne učlaniti u 2. stup.

Gorko iskustvo

Gorko je bilo iskustvo onih koji su se učlanili, a već nakon 6, 7 ili 10 godina štednje su morali u mirovinu - njihova šteta bila je od 500 - 1.200 kuna, u odnosu da su ostali u 1. stupu. Prva takva rješenja donijela su veliku

štetu i unijela nepovjerenje u sustav individualne kapitalizirane štednje. Greška je ispravljena 2011. godine, neposredno pred parlamentarne izbore, kad su umirovljenici iz te grupe dobili pravo povratka sa svojom ušteđevinom u 1. stup, ali - nažalost - oko 1200 umirovljenih žena nije retroaktivno obeštećeno.

Druga velika pogreška je bila što su članovi 2. stupa bili izostavljeni od prava na dodatak prema Zakonu o dodatku od 4-27 posto, iako su do 2002. redovito plaćali 20 posto doprinosa u 1. stup, a nakon upisa u 2. stup po 15 posto. Kao treće, nije bilo dobro ulaganje imovine članova mirovinskih fondova suprotno osnovnom smislu 2. stupa, a to je ulaganje i poticanje domaćeg gospodarstva. Nešto slično dogodilo se i devedesetih godina, kad su radnici kupovali dionice svojih tvornica koje su godinama sami gradili, a novac je otišao - ne u razvoj, već u državnu potrošnju.

Prema službenim podacima u sva četiri fonda ima oko 58 mlrd. kuna, od čega je 73% p lasirano u državne obveznice. U to je bilo uključeno previše institucija, a sve je mogao odraditi i državni HZMO - bez troškova, naknada, visokih plaća i stimulacija.

Prognoze iz rukava

Sva ova mirovinska reforma i trošak tranzicije provodi se godinama na teret državnog proračuna, poreznih obveznika, odnosno teret generacije „novih“ umirovljenika, koja je umirovljena nakon 1. siječnja 1999. godine. Ta generacija umirovljenika pala je danas na mirovine udjela od 36-37 posto prosječne plaće, a istovremeno slušamo kako će buduće mirovine članova 2. stupa biti iznad 60 posto. Bilo bi sjajno da se to jednog dana i dogodi, ali se očito zaboravlja generaciju koja je uglavnom izgradila Lijepu Našu i danas s takvim niskim mirovinama još uzdržava svoju nezaposlelu djecu i unuke.

A evo i prognoze jednog našeg ekonomiste o sudbini budućih mirovina, koji kaže: „Mirovine iz 1. stupa generacijske solidarnosti biti će još skromnije i služiti će u najboljem slučaju za suzbijanje siromaštva, dok bi cilj mirovina iz 2. i 3. stupa trebao biti ostvarivanje prihoda koji bi bili primjereni za dostojan život u trećoj dobi. Zbog toga treba povećavati doprinosa za obvezno

mirovinsko osiguranje i dalje stimulirati uplatu u dobrovoljne mirovinske fondove“. Radi budućnosti 2. stupa treba postaviti i neka pitanja, kako s gledišta države, tako i korisnika budućih mirovina.

• Kakva je budućnost 2. stupa s gledišta socijalne sigurnosti korisnika?

Taj model Svjetske banke je vrlo nesiguran, jer zavisi od stanja na financijskim tržištima, međunarodno povezanih, pa loša kretanja na jednom kraju svijeta utječu na kretanja na drugome kraju svijeta. Tako se kriza iz 2008. negativno odrazila i na imovinu mirovinskih fondova u RH, kad su izgubljene tri mlrd kn, što je poznato kao „kasino ekonomija“. Drugo, sve dosadašnje analize pokazuju da se kombinirana mirovina iz 1. i 2. stupa isplati samo onima koji primaju iznadprosječne plaće. Dosad su kao korisnice 2. stupa ostale samo dvije žene - bivše menadžerice. Oni koji primaju prosječnu plaću i manje od toga, ne mogu računati na bolju mirovinu od one koju bi primali samo iz 1. stupa.

• Koje su državne obveze za podršku 2. stupa?

Za RH i njezin državni proračun nastala je obveza financiranja tranzicijskog troška i izdvajanje oko 5 milijardi, pa i više, što opterećuje državni proračun, posebno sada u zoni tzv. prekomjernog deficita. Država nema tih sredstava, mora se skupo zaduživati i plaćati visoke kamate. S tog gledišta države upitna je budućnost 2. stupa. Povratak u 1. stup stvorio bi obvezu države za isplatu budućih mirovina iz javnog mirovinskog sustava, u kojemu obveze pritječu postepeno i podnošljive su.

• Koje su državne obveze u pogledu socijalne zaštite korisnika mirovina iz 2. stupa?

Država koja je uvela ovaj model obveznog mirovinskog osiguranja imati će svoje buduće obveze: kontrolu mirovinskih fondova i njihovih ulaganja u svrhu održavanja njihove vrijednosti, kontrolu izračuna i isplate mirovina, preuzimanje isplate mirovina u slučaju financijske propasti nositelja osiguranja, socijalnu pomoć i materijalnu zaštitu korisnicima tih primanja kojima ta primanja neće biti dostatna za dostojan život.

Zaključno:

Hrvatska je pogriješila

Koliko se može vidjeti, koristi od 2. stupa do sada su imali samo njegovi provoditelji: mirovinska društva koja upravljaju mirovinskim fondovima i njihovi vlasnici (banke). Hrvatska je napravila početničku grešku kada je prihvatila i pristala na uvođenje 2. stupa, tako što će njegovo financiranje i trošak tranzicije podržavati izdavanjem državnih obveznica, čime je već sada u 12 godina stvorila visoki javni dug, koji će se povećavati i trajati sljedećih 30 godina.

Pitanje i održivosti 2. stupa ima smisla samo ako može osigurati veće mirovine iz kombiniranog sustava u odnosu na mirovine samo iz 1. stupa.

Članove 2. stupa treba informirati o budućnosti i visini njihovih mirovina s obzirom na visinu njihove plaće i broj godina ulaganja, nepoznat prinos, tako da kalkulatorom izračuna mogu sami odlučiti o svojem članstvu, kao što su to odlučili članovi 2. stupa, koji su se dobrovoljno učlanili, a 2002. su imali od 40-50 godina. Iz toga proizlazi da 2. stup mirovinskog sustava treba biti dobrovoljan i nikako ne na štetu sadašnjih članova, kojima se govori „to je vaša privatna štednja“, „to je vaša buduća mirovina“ ili „nitko vam to ne smije uzeti“.

S obzirom na sve varijante rješenja „prekomjernog deficita“ gdje se najviše spominje 2. stup (povratak osiguranika s beneficiranim stažem u 1. stup), mi u HSU-u smatramo da se u 2014. treba temeljito preispitati sudbina te štednje, da treba biti dobrovoljna, gdje će biti oni za koje je to povoljnije rješenje, a svi ostali da budu korisnici mirovina iz 1. stupa, sustava generacijske solidarnosti.

ODGOVOR ŽELJKU KARDUMU:

Zašto ne kažete istinu

Piše: Ivo Marijanović, predsjednik Odbora SUH-a za mirovinska prava i sustav

Čitao sam dosta tekstova gospodina Željka Karduma, ekonomskog analitičara i dopadao mi se jasnoćom objašnjenja našeg jadnog financijskog tržišta.

No nakon objavljenog komentara u Jutarnjem listu od 7.2. shvatio sam da je on ipak samo još jedan izdanak financijskog lobija, koji zagovara jednu logiku, jednu stranu medalje, a to je kapital, dok o drugoj strani medalje - o radu i radnicima (osim neistina) ne govori ništa.

1. Tvrdnja da je odluka o prijenosu sredstava iz II. u I. mirovinski stup jednostrana i štetna - neistinita je i netočna.

Istina, Sabor je izglasao odluku o prijelazu radnika s beneficiranim radnim stažem u prvi stup, ali uz uvjet da svaki osiguranik može u roku od 30 dana izjaviti da se s tim ne slaže i na njih se odluka neće primjenjivati. Istina je i to, da svi beneficirani radnici odlaze u mirovinu čak 10 do 15 godina ranije od ostalih osiguranika, sa 50 do 55 godina. To samo znači da bi im mirovina samo iz prvog stupa bila puno povoljnija nego korištenjem izračuna iz oba mirovinska stupa. Do sada se još ni jedan radnik, kad je stekao uvjete za mirovinu, nije odlučio za I. i II. stup, nego samo I stup. Napominjem, uz prosječnu plaću i 30 godina ulaganja u II. stup, pa i uz prirast dobiti od 20%, mirovina iz II. stupa iznosila bi oko 600 kuna!

2. Tvrdnja da prvi mirovinski stup ovisi isključivo o političkoj volji države i da taj novac ne postoji - zlonamjerna je ili posljedicom neznanja.

Istina je da svaki zakon donosi Hrvatski sabor, pa tako i Zakon o mirovinskom osiguranju. Kao i većina država i bivša Jugoslavija, a zatim i Hrvatska, imala je mirovinski model temeljen na međugeneracijskoj solidarnosti, što znači da je radno aktivna generacija financirala mirovine pret-

hodnih generacija, odnosno mirovine naših očeva, a oni su financirali generaciju svojih očeva. Hrvatski sabor je 1999. godine pod pritiskom financijskih moćnika usvojio model mirovinskog osiguranja u dva obavezna stupa i to na način, da se iz prvog stupa uzme 5% i preseli u II. stup.

Predloženi model počeo se primjenjivati 2002. godine. Prvom mirovinskom stupu uz nedostatak oduzetih 5% i prebačenih u drugi mirovinski stup, nedostaju i neisplaćeni doprinosi od neisplaćenih plaća, neplaćeni doprinos od poslodavaca koji radnike prijavljuju samo na minimalnu plaću (a ostalo ispod stola) itd.

3. Tvrdnja da model mirovina funkcionira jedino po principu „koliko novca unutra, toliko novca van“ - neutemeljena je.

Istina je da bi takav sustav mogao funkcionirati kad bi sav mirovinski doprinos od 20% bio uplaćivan u I. mirovinski stup, kad bi se doprinos uplaćivao s osnova plaća sukladnih kolektivnim ugovorima i zakonskim propisima, kad bi bili izbrisani svi lažni invalidi, kad bi bili izdvojeni svi koji su mirovinu ostvarili po posebnim propisima... Tada bi, čak i u ovakvoj teškoj ekonomskoj situaciji, i iz doprinosa bilo dovoljno sredstava za mirovine ostvarene temeljem rada.

4. Drugi mirovinski stup je pod kontrolom fondova, a ne države, i to je opipljivi novac, koji zaposleni štede tijekom radnog vijeka za osobnu mirovinu - tvrdnja je samo teoretski zasnovana.

Postoji tu sitan „ali“, jer se ne zna kolika će biti mirovina iz II. stupa. Nitko ne kontrolira bazu iz koje se ta mirovina izračunava. Fondovi to ne rade, ni bilo koja institucija, (osim sindikata kroz kolektivne ugovore za svoje članove). Na jednom primjeru možemo testirati model. Ako osiguranik ima plaću na razini minimalne, njegovo izdvajanje za II. stup iznosi samo

MATICA UMIROVLJENIKA HRVATSKE:

Zamrznimo drugi stup!

Matica umirovljenika Hrvatske podržala je prijedlog da se privremeno zamrzne uplata doprinosa u 2. stup obveznoga mirovinskog osiguranja, ali uz zahtjev da se ta sredstva preusmjere u 1. stup međugeneracijske solidarnosti, priopćeno je 27. siječnja.

Smatraju kako su u vrijeme recesije nužne promjene u mirovinskom sustavu, te podsjećaju da najveći broj, posebno zapadno europskih zemalja, drugog stupa mirovinskog osiguranja nema.

Od 2002. godine u 2. obvezni mirovinski stup kapitalizirane štednje akumulirano je više od 58 milijardi kuna, a to je novac koji je otkinut iz sigurnijeg sustava generacijske solidarnosti te usmjeren u nesigurniju individualnu kapitaliziranu štednju, u privatne bankarske fondove, naglašava Matica, ali ne traži ukidanje drugog stupa, već ističe da je neophodna temeljita analiza i usporedba s iskustvima drugih zemalja. Matica naglašava kako je činjenica da se godišnje obveznim doprinosom za drugi stup mirovinskog osiguranja prikupi više od 5 milijardi kuna i da taj novac nedostaje u prvom stupu generacijske solidarnosti koji se za isplatu mirovina nadoknađuje iz državnog proračuna.

Iz Matice umirovljenika ističu da je u javnosti prisutan silan pritisak bankarskih i financijskih lobija kojima je stvarni cilj da iz mirovinskog osiguranja preuzmu što više novca i tako ostvare sigurnu zaradu, a pri tom prešućuju da su zbog slabih rezultata, ali i administrativnih i drugih troškova, od takvog modela drugog stupa neke europske zemlje odustale, neke zamrznule uplate doprinosa, a neke ga nisu niti prihvatile.

150 kuna mjesečno. Za taj iznos, uz 30 godina ulaganja i dobit od 20%, mirovina iz II. stupa iznositi će oko 227 kuna.

Svi koji imaju plaću ispod prosjeka Hrvatske (a to je 62% zaposlenih), imat će vrlo malu mirovinu iz II. stupa, odnosno manju mirovinu iz oba stupa nego da su bili samo u I. stupu.

Sigurnost toga novca (dok je država stabilna) je relativno dobra, jer se do sada oko 70% sredstava II. stupa plasiralo u državne obveznice, no što je s plasmanima u posrnule tvrtke koje su u stečaju ili likvidaciji? To nije teorija, nego praksa.

5. Mirovinski sustav Njemačke i Hrvatske je isti - netočno.

Točno je da ova dva sustava nisu danas ista. Bila su slična do 1999. godine. U Hrvatskoj se do te godine mi-

rovinski doprinos u visini od 10% plaćao iz plaće radnika, a 10% je plaćao poslodavac. Danas u Hrvatskoj cijeli doprinos za mirovinsko osiguranje ide samo iz bruto plaće radnika. Poslodavci u prvi i drugi mirovinski stup ne uplaćuju - ništa.

6. Oblik mirovinske štednje nije neefikasan i prinos je čak 5,4% - točno je da bankovne kamate mogu biti niže, ali je ta štednja sigurnija.

Točno je da je ovako takav (od 5,4%) ostvaren, ali samo zato što je 70% tih sredstava plasirano kroz državne obveznice. Točno je i da je do sada štednja kroz mirovinske fondove bila sigurna, no prema novim zakonskim izmjenama to više nije tako, jer su uvedena tri stupnja rizičnosti.

7. Sredstva uplaćena na osobne račune II. stupa su „vaše privatno vlas-

ništvo“, s mogućnošću nasljeđivanja, i nitko vam to ne može oduzeti - dvoj-bena je teza.

Točno je da su sredstva na računu osiguranika osobno vlasništvo, s mogućnošću nasljeđivanja pod određenim uvjetima. No, mora se znati da su to virtualna sredstva, s kojima osiguranik ne može ni upravljati, niti raspolagati. Ta sredstva postaju stvarna tek kod stjecanja uvjeta za mirovinu, a tada mogu biti i jednaka ulogu, veća od uloga, ali i nikakva - u slučaju bankrota fonda.

Država je reformom od 1999. , s primjenom od 2002. godine) uvela reformu kojom je uveden II. stup. No, država može jednostrano, jednako kao što je to i uvela, u slučaju potrebe zbog pogoršanog ekonomskog stanja u zemlji i u mirovinskom sustavu, II. stup i ukinuti, kao što su učinila brojne zemlje iz okruženja.

Za eventualni povrat sredstava iz drugog stupa država mora pitati osiguranike. Oni će svojom voljom odlučiti, hoće li prenijeti sredstva u I. stup odmah ili će riskirati i čekati da steknu uvjete za mirovinu, kad će istina doći na vidjelo - kolika im je kapitalizirana štednja i kolika mirovina.

8. Donošenjem novog Zakona o obaveznim mirovinskim fondovima uvest će se liberalniji način ulaganja sredstava osiguranika, jer više neće biti limita o ulaganju u državne obveznice, nego će se slobodno ulagati u zemlji i inozemstvu. Osiguranik će moći birati rizični, izbalansirani ili sigurni fond, a prinosi će ovisiti o riziku - na žalost je točno.

S takvim zakonskim izmjenama gubi se i minimalna sigurnost štednje u II. stupu. Ovaj model više liči na financijsku piramidu iz 90-tih godina, jer vam više nitko ne može jamčiti koliku ćete mirovinu imati, odnosno hoćete li je uopće imati. Jedino se već sada može pouzdano reći kako će radnici s plaćom ispod prosjeka, imati manje mirovine nego da su ostali u I. stupu. Pitanje je samo koliko će biti manje, najmanje ili nikakve.

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske
Za izdavača: Jasna A. Petrović, predsjednica, glavna i odgovorna urednica

Uređuje: Uredništvo Glasila

Adresa Uredništva:

10 000 Zagreb, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: Telefon/faks: 01/4655 146; 01/4635 202

E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Nenad Pejušković

Tisak: GMG GRAF, Sesvete

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20.2.1996. Glasilo SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13. Zakona o porezu na promet, oslobođen obveze plaćanja poreza na promet.

Cijena: 5 kn

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 4 000 kn; za pola stranice 3 000 kn i za četvrtinu stranice 2 000 kn.

HRVATSKI ZAVOD ZA MIROVINSKO OSIGURANJE

info.HZMO

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE - SUH

Zagreb, veljača 2014., godina VII., br. 2

**OBAVIJESTI O ISPLAĆENIM
MIROVINSKIM PRIMANJIMA U 2013.
ZA POREZNU PRIJAVU**

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje je obavijestio korisnike mirovina da će Obavijest o mirovinskim primanjima za siječanj 2014., koju dostavlja Zavod ili poslovne banke, ovisno o načinu isplate mirovine, sadržavati **podatke potrebne za podnošenje porezne prijave.**

Korisnici mirovina koji će podnositi poreznu prijavu za 2013. trebaju presliku Obavijesti priložiti poreznoj prijavi koju će do 28. veljače 2014. podnijeti nadležnoj ispostavi područnog ureda Porezne uprave prema mjestu prebivališta.

Podaci se odnose na isplaćena mirovinska primanja koja su dospijevala na isplatu u 2013. te na svote obračunatog dodatnog doprinosa za zdravstveno osiguranje iz mirovine i plaćeni porez na mirovine i prirez.

Korisnici mirovina koji su uz hrvatsku mirovinu primili i mirovinu iz inozemstva, zaposleni korisnici invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad, korisnici mirovina koji su uz svoju mirovinu primili i mirovinu naslijeđenu nakon smrti drugog korisnika mirovine **obvezno podnose prijavu poreza na dohodak.**

Korisnicima mirovine koji na Obavijesti ne dobiju navedene podatke, Zavod će tijekom veljače u ispostavama, područnim uredima i službama izdavati potvrde o isplaćenim mirovinskim primanjima u 2013.

Djeca korisnici obiteljskih mirovina prema Zakonu o mirovinskom osiguranju i korisnici obiteljskih mirovina ostvarenih prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz domovinskog rata neće dobiti Obavijest o isplaćenim mirovinama, s obzirom na to da navedene mirovine ne podliježu oporezivanju.

**ZA OBRAČUN PRIREZA UZIMA SE
PODATAK O PREBIVALIŠTU S
POREZNE KARTICE KORISNIKA**

Prema izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dohodak, od 1. siječnja 2014. podaci se dostavljaju preko jedinstvenog obrasca poreza, prireza i doprinosa (JOPPD) te je Zavod obavezan dostavljati Poreznoj upravi, za isplaćena mirovinska primanja i doplatka za djecu, podatke o općini s porezne kartice (obrazac PK) ili iz sustava OIB-a. Stoga pri obračunu prireza na porez od mirovinskih primanja Zavod koristi podatak o

općini prebivališta korisnika s porezne kartice - obrazac PK dobivene od Porezne uprave ili iz OIB sustava, umjesto podatka iz svojih evidencija, pa se podaci o općini prebivališta korisnika mogu razlikovati.

U tom slučaju prirez na porez od mirovinskih primanja može biti obračunat prema stopi koja se razlikuje od one koju je Zavod primjenjivao do 31. prosinca 2013. pri obračunu prireza.

Ako korisnik ima prebivalište na području općine koja nije evidentirana na poreznoj kartici - obrazac PK, treba se obratiti Poreznoj upravi koja će izmijeniti podatak o općini i o tome obavijestiti Zavod.

IZMJENE PROPISA - VAŽNO JE ZNATI

- Mirovine i mirovinska primanja utvrđuju se u mjesečnoj svoti i isplaćuju unatrag, za svaki protekli mjesec. Za vrijeme zaposlenja ili obavljanja samostalne djelatnosti obustavlja se isplata mirovine i uspostavlja se svojstvo osiguranika, a nakon najmanje jedne godine provedene u osiguranju, korisnik mirovine može, pod određenim uvjetima, zatražiti ponovno određivanje mirovine, o čemu se donosi rješenje. Iznimka su, odnosno mirovina se ne obustavlja korisnicima:
 - starosne mirovine uz rad do polovice punog radnog vremena
 - invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad (prema prijašnjim propisima)
 - invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti te korisnicima koji obavljaju sezonske poslove u poljoprivredi prema propisima o poticanju zapošljavanja i ostvaruju drugi dohodak.
- Zavod može obustaviti isplatu mirovine i drugih primanja iz mirovinskog osiguranja ako korisnik ne dostavi bilo koji podatak ili dokument koji Zavod zatraži, a ne može se pribaviti službenim putem.
- Korisnik invalidske mirovine podliježe kontrolnom pregledu u roku od 3 godine od dana utvrđene smanjene radne sposobnosti, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti. U slučaju da se korisnik ne odazove na kontrolni pregled, a za to nema opravdan razlog, obustavlja se isplata primanja, s time da se ponovno uspostavlja prvog

dana idućeg mjeseca nakon mjeseca u kojem je obavljen kontrolni pregled a najviše za dvanaest mjeseci unatrag.

- Prijevremenu starosnu mirovinu bez umanjena stječe osiguranik s navršених 60 godina života i 41 godinu staža osiguranja.
- Osiguranik koji je, nakon prestanka osiguranja zbog stečaja, neposredno prije ispunjenja uvjeta za prijevremenu starosnu mirovinu proveo najmanje dvije godine kao nezaposlena osoba prijavljena službi nadležnoj za zapošljavanje stječe pravo na prijevremenu starosnu mirovinu bez umanjena.
- Radi bržeg ostvarivanja prava na mirovinu, u Zavodu se može pokrenuti i tzv. postupak pretkompletiranja. Budućim umirovljenicima omogućeno je da dvanaest mjeseci prije podnošenja zahtjeva za mirovinu obavijeste Zavod o namjeri odlaska u starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu te tako brže ostvare svoje pravo kada podnesu zahtjev za mirovinu.
- Osobe kojima je prestalo obvezno mirovinsko osiguranje mogu se osigurati na produženo (dobrovoljno) osiguranje ako od prestanka obveznog osiguranja nije proteklo više od 12 mjeseci i ako podnesu prijavu na osiguranje u tom roku. Produženo osiguranje je dobrovoljno i bez ograničenja, a može se ostvariti i prema uredbama EU i nakon prestanka osiguranja u državi članici EU, odnosno državi s kojom je sklopljen ugovor o socijalnom osiguranju.

KORISNICI MIROVINA I PROSJEČNE MIROVINE - U SIJEČNJU 2014.

VRSTE MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA U KUNAMA UMANJENA ZA POREZ I PRIREZ
I. KORISNICI MIROVINA prema zakonima o mirovinskom osiguranju*		
starosna i prijevremena starosna	641083	2.486,32
invalidska	231498	1.989,71
obiteljska	226774	1.926,61
UKUPNO	1099355	2.266,29
II. HRVATSKA VOJSKA prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba (DVO, PS i OSO)		
starosna	2615	4.641,78
invalidska	8898	3.232,00
obiteljska	717	3.658,66
UKUPNO	12230	3.558,45
III. Korisnici mirovina kojima je mirovina određena prema ZOPHBDR-u		
Najniža mirovina (čl. 31. st. 3. ZOPHBDR)**	467	2.451,88
invalidska	58278	5.104,79
obiteljska	13588	6.914,20
UKUPNO	72333	5.427,56
IV. Korisnici mirovina ostvarenih prema Ugovoru između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine o suradnji na području prava stradalnika rata u Bosni i Hercegovini koji su bili pripadnici Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji - HVO ("NN", broj 2/06.)		
invalidska	6334	2.815,15
obiteljska	563	3.129,79
UKUPNO	6897	2.840,83
SVEUKUPNO (I+II+III+IV)	1190815	2.474,91

NAPOMENA: * Prosječne mirovine (I.-IV.) umanjene su za porez i prirez prema Zakonu o porezu na dohodak (NN, br. 177/04.), osim obiteljskih mirovina prema članku 9. stavku 1. točki 7. i članku 53. stavku 2. Od obrade mirovina za lipanj 2010. (isplata u srpnju 2010.) primijenjen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak (NN, br. 80/10.), a od obrade mirovina za veljaču 2012. (isplata u ožujku 2012.) Zakon o izmjenama i dopunama zakona o porezu na dohodak (NN, br. 22/12).

** Najniža mirovina priznata prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (NN, br.174/04.), koji je stupio na snagu 1. siječnja 2005.

Od obrade mirovina za prosinac 2013. (isplata u siječnju 2014.) zbog nedostavljenog OIB-a HZMO-u (Uredba o dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju - NN 112/13.) obustavljena je isplata mirovina za 26 932 korisnika (1 058 korisnika mirovina s prebivalištem u Republici Hrvatskoj i 25 874 u inozemstvu).

KORISNICI MIROVINA PREMA SVOTAMA MIROVINA, VRSTAMA MIROVINA I PROSJEČNIM MIROVINAMA KOJI SU PRAVO NA MIROVINU OSTVARILI PREMA ZAKONIMA O MIROVINSKOM OSIGURANJU - U SIJEČNJU 2014.

SKUPINE SVOTA MIROVINA	M I R O V I N A							
	UKUPNO		STAROSNA		INVALIDSKA		OBITELJSKA	
	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA
0	1	2	3	4	5	6	7	8
do - 500,00	73982	241,87	45313	232,85	15794	264,07	12875	246,35
500,01 - 1.000,00	86713	769,05	44818	755,43	16566	754,77	25329	802,49
1.000,01 - 1.500,00	129710	1.274,09	62538	1.276,16	31814	1.285,98	35358	1.259,75
1.500,01 - 2.000,00	233155	1.803,76	100996	1.800,63	70361	1.800,04	61798	1.813,11
2.000,01 - 3.000,00	316296	2.450,70	184933	2.479,39	66712	2.410,67	64651	2.409,93
3.000,01 - 4.000,00	163581	3.443,93	122592	3.456,50	21532	3.392,51	19457	3.421,63
4.000,01 - 5.000,00	59930	4.410,60	48519	4.412,05	5895	4.394,95	5516	4.414,56
5.000,01 - 6.000,00	21413	5.432,43	18122	5.441,37	1836	5.417,24	1455	5.340,31
6.000,01 - 7.000,00	9043	6.425,69	8099	6.424,70	697	6.437,17	247	6.425,79
7.000,01 - 8.000,00	3653	7.374,84	3338	7.378,83	272	7.309,31	43	7.479,66
veće od - 8.000,00	1879	8.966,45	1815	8.959,40	19	9.321,66	45	9.101,02
UKUPNO	1099355	2.266,29	641083	2.486,32	231498	1.989,71	226774	1.926,61

NAPOMENA: U svotu mirovine uključen je dodatak na mirovinu prema Zakonu o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine" broj 79/2007).

NAKLADNIK: HZMO - Središnja služba
UREĐUJE: Odjel za odnose s javnošću

A. Mihanovića 3, 10 000 Zagreb
www.mirovinsko.hr

Za nakladnika: Srećko Vuković
Tekstove pripremili: M. Imprć-Jurić i F. Dujmović
Grafčki uredila: Maja Kos

Lektorirala: Davorka Harasim
e-mail: urednistvo@mirovinsko.hr
fax: 01/4595-168

Hrvatski
zavod za
zdravstveno
osiguranje

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE
U VELJAČI 2014.

NOVINE U PRAVIMA IZ OBVEZNOG ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA U 2014. GODINI

USKLAĐENJE SA PROPISIMA

U skladu sa donesenim novim Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju („Narodne novine“ broj 80713. i 137/13.), a vezano za Provedbu direktive Europske Komisije 2012/52/EU od 20. prosinca 2012. godine o mjerama koje omogućuju priznavanje liječničkih recepata izdanih u drugim državama članicama Europske unije u dijelu koji se odnosi na medicinske proizvode izmijenjeni su:

Statut i opći akte HZZO-a sa odredbama navedenih propisa posebno u dijelu korištenja prekogranične zdravstvene zaštite budući da se dio propisa Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti primjenjuje direktno (Uredbe) a dio (Direktiva) je ugrađen u odredbe Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju.

U tom smislu doneseni su na Upravnom vijeću HZZO-a te objavljeni u Narodnim novinama slijedeći opći akti HZZO-a:

- Statut Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje
- Pravilnik o pravima, uvjetima i načinu korištenja prekogranične zdravstvene zaštite (novi)
- Pravilnik o načinu propisivanja i izdavanja lijekova na recept (izmjene i dopune)
- Pravilnik o ortopedskim i drugim pomagalicama (izmjene i dopune)
- Pravilnik o dentalnoj zdravstvenoj zaštiti iz obveznog zdravstvenog osiguranja (izmjene i dopune koje se primjenjuju od 26. listopada 2013. godine, a novi Pravilnik je stupio na snagu 10. prosinca 2013. godine)
- Pravilnik o ovlasti i načinu rada kontrolora Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (novi).

Vezano za Provedbu direktive Europske Komisije 2012/52/EU od 20. prosinca 2012. godine o mjerama koje omogućuju priznavanje liječničkih recepata izdanih u dru-

gim državama članicama Europske unije u dijelu koji se odnosi na medicinske proizvode izmijenjene su odredbe:

- Pravilnika o načinu propisivanja i izdavanja lijekova na recept,
- Pravilnika o ortopedskim i drugim pomagalicama i
- Pravilnika o dentalnoj zdravstvenoj zaštiti iz obveznog zdravstvenog osiguranja.

Navedeni Pravilnici **stupili su na snagu dana 26. listopada 2013. godine te se od tada primjenjuju izmijenjene tiskanice recepta, potvrde o ortopedskim i drugim pomagalicama i potvrde o dentalnim pomagalicama/napravama.**

Važno je napomenuti da tiskanica recepta kao i tiskanica potvrde o ortopedskim i drugim pomagalicama te tiskanica potvrde o dentalnim pomagalicama **za realizaciju u drugoj državi članici EU sadrži nove administrativne podatke koji se odnose na adresu osigurane osobe i datum rođenja**, a u gornjem desnom kutu **podatke koji se odnose na propisivača** (naziv, adresa i broj telefona zdravstvene ustanove - ordinacije privatne prakse u kojoj se propisuje recept).

Novim Pravilnikom o dentalnoj zdravstvenoj zaštiti iz obveznog zdravstvenog osiguranja koji je stupio na snagu 10. prosinca 2013. godine se **utvrđuju nove indikacije za ostvarivanje prava na ortodontsku terapiju djece do 18. godine** odnosno unošenjem novih kriterija bolje su postavljeni uvjeti za ostvarivanje prava na ortodontske naprave što dovodi do smanjenja listi čekanja i bržeg dolaženja na red djece koja imaju teže zdravstvene smetnje. Navedene izmjene bi trebale dovesti do smanjenja troškova zbog jasnijih kriterija za ostvarivanje prava na ortodontske naprave.

Tiskanica izvješća o privremenoj nesposobnosti za rad bez šifre bolesti

Ujedno kako bi se pridonijelo većoj zaštiti privatnosti osiguranika izmijenjen je i Pravilnik o pravima, uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja **u dijelu koji se odnosi na šifru uzroka bolesti po MKB odnosno tiskanica Izvješća o privremenoj nesposobnosti za rad** više ne sadrži šifru početne i završne dijagnoze bolesti prema MKB-u.

NOVINE U PRAVIMA NA ORTOPEDSKA I DRUGA POMAGALA

Novi izmijenjeni Pravilnik o ortopedskim i drugim pomagalicama, kao i Popis ortopedskih i drugih pomagala, koji je sastavni dio Pravilnika, stupio je na snagu 1. siječnja 2014. godine.

U Popisu ortopedskih i drugih pomagala usklađene su cijene ortopedskih i drugih pomagala na način da se visina troška istovrsnih pomagala određuje prema onome s najnižom cijenom iz pojedine skupine pomagala.

Ujedno napominjemo da se tim novim izmjenama Pravilnika o ortopedskim i drugim pomagalicama nije umanjivalo prava djece sa invaliditetom, posebice u ostvarivanju prava na ortopedske cipele.

Naime, dijete do 7 godina ima pravo na ortopedske cipele svakih 6 mjeseci, a dijete od 7 do 18 godina svakih 8 mjeseci. Također, odrasle osobe imaju pravo dobiti ortopedske cipele na teret obveznog zdravstvenog osiguranja svaka 24 mjeseca.

Osim toga, osiguranima osobama se može, iznimno unutar propisanog roka uporabe pomagala, odobriti nabava novoga istovrsnog pomagala ili njegovog dijela ako je pomagalo postalo neuporabljivo zbog nastalih anatomskih, fizioloških, te funkcionalnih promjena.

Inače iz sredstava HZZO-a godišnje se izdvaja oko 800 milijuna kuna za više od 2000 ortopedskih i drugih pomagala koji se nalaze u Popisu ortopedskih i drugih pomagala koji je sastavni dio Pravilnika o ortopedskim i drugim pomagalicama i djelatnici HZZO-a odnose krajnje odgovorno prema odobravanju ortopedskih i drugih pomagala za osigurane osobe HZZO-a. Popisom ortopedskih i drugih pomagala su obuhvaćene sve kategorije pomagala: ortopedska pomagala, pomagala za inkontinenciju, pomagala za liječenje šećerne bolesti, slušna pomagala, pomagala za vid, pomagala za disanje, obloge za rane i brojna druga pomagala. Na Popisu pomagala postoje i neki vrlo suvremeni uređaji, kao npr. CPAP uređaj za disanje kod osoba koje boluju od prekida disanja u snu (sleep apnea).

Odluke o uvrštavanju odnosno neuvrštavanju pojedinih ortopedskih i drugih pomagala donose stručnjaci, ali i predstavnici udruga koji su članovi povjerenstva koje je nadležno predlagati stavljanje pojedinih pomagala na popis ortopedskih i drugih pomagala, te HZZO zajedno s osiguranim osobama čini jedinstvenu zainteresiranu grupu, a industrija odnosno isporučitelji tih pomagala imaju sasvim legitimne, ali drugačije interese.

Novosti u Pravilniku o ortopedskim i drugim pomagalicama odnose se i na korigirane indikacije za ostvarivanje prava na pojedina pomagala, te na produženje rokova uporabe za pojedina pomagala, čime se na prvo mjesto stavlja njihova funkcionalnost. Bez obzira na propisani rok uporabe, uvedena je obveza provjere funkcionalnosti prije svakog odobravanja pomagala. Provjera funkcionalnosti pomagala omogućit će osiguranim osobama da dobiju novo pomagalo i prije isteka predviđenog roka ako pomagalo koje koriste više nije u funkciji.

Prava djece na ortopedska i druga pomagala nisu izmijenjena - rokovi uporabe pomagala za djecu do 18. godine života ostali su nepromijenjeni. Cilj navedenih novina je bio da osigurane osobe imaju pravo na sva

potrebna pomagala, a da se pritom postupi racionalno. Dakle, svaki slučaj se razmatra zasebno i nastoji se sve upite rješavati što brže i efikasnije. Trenutno je aktualna tema punjenja kisikom boca za kisik za osigurane osobe koje ostvaruju pravo na ovo pomagalo riješena.

Punjenje boca s kisikom na teret obveznog osiguranja

Upravno vijeće HZZO-a donijelo je odluku da se osiguranim osobama, koje su ostvarile pravo na bocu s kisikom sukladno Pravilniku o ortopedskim i drugim pomagalicama, omogućiti opskrba i punjenje boca kisikom na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja.

Omogućavanje dostupnosti na ortopedska i druga pomagala

Novim Pravilnikom povećala se dostupnost pomagala budući da je u Popisu ortopedski i drugih pomagala uvršten veći broj pomagala, kao i novi dobavljači i isporučitelji pomagala. Naravno, da se Pravilnik po potrebi treba korigirati - a sve u skladu sa istaknutim potrebama i zahtjevima osiguranih osoba HZZO-a, prema novim medicinskim spoznajama, uz konzultacije sa eminentnim stručnjacima i praćenjem prakse u zemalja Europske unije.

NIŽE CIJENE LIJEKOVA U LISTAMA LIJEKOVA HZZO-A

HZZO je osnovom provedenog postupka javnog nadmetanja za utvrđivanje cijena lijekova za Osnovnu i Dopunsku listu lijekova HZZO-a, kojim bi se smanjili izdaci za lijekove za procijenjenih 8 posto, odnosno za oko 300 milijuna kuna na godišnjoj razini, utvrdio nove cijene lijekova na Osnovnoj i Dopunskoj listi lijekova HZZO-a.

Navedena ušteda će biti ostvarena isključivo snižavanjem cijena lijekova koji se već nalaze na Osnovnoj i Dopunskoj listi lijekova HZZO-a pa time osiguranim osobama HZZO-a neće biti umanjena prava na ostvarivanje prava na lijekove u okviru zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenoga osiguranja te će i dalje imati mogućnost dobivanja 3299 oblika lijekova na Osnovnoj listi HZZO-a te 650 oblika lijekova na Dopunskoj listi lijekova HZZO-a.

U PRIMARNIM LABORATORIJIMA MOGUĆE JE PROVESTI PRETRAGE TSH I PSA

Odlukom Upravnog vijeća HZZO-a ostvarili su se preduvjeti da se i u primarnim laboratorijima, koji za to imaju uvjete, na teret HZZO može prekontrolirati TSH tireotropni hormon (za kontrolu rada štitnjače), te PSA - prostata specifični antigen, čime će se značajno povećati dostupnost ovih laboratorijskih pretraga, odnosno skratiti čekanje na njihovo obavljanje što je do sada bilo moguće samo u bolničkim laboratorijima. Očekuje se da će svi laboratoriji koji imaju za to uvjete, tijekom 2014. godine omogućiti osiguranim osobama obavljanje ovih pretraga kako bi im pojednostavili provođenje tih postupaka na bližoj lokaciji prema mjestu stanovanja.

OSTVARIVANJE PRAVA NA MEDICINSKI POTPOMOGNUTU OPLODNJU U ZEMLJAMA EU

HZZO je nakon 1. srpnja 2013. godine (sa ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju) dužan primjenjivati odredbe Europske unije (EU) u slučajevima kada upućuje osigurane osobe HZZO-a na liječenje u države članice Europske unije.

Problemi i pritužbe na cijene tih postupaka u Češkoj

Kako HZZO zaprima brojne zahtjeve i prijedloge za obavljanje postupaka medicinske potpomognute oplodnje koji se najčešće odnose na obavljanje tog postupka u Češkoj, napominjemo da se u tom se slučaju troškovi postupka obračunavaju prema češkom zakonu i propisima.

Naime, u Češkoj su konkretno, prema važećim propisima, vrlo ograničena prava na postupke medicinski potpomognute oplodnje na teret njihovog obveznog zdravstvenog osiguranja. Iz tog razloga, HZZO čak i kada češka strana prihvati indicaciju za traženi postupak, može pokriti samo manji dio troškova, dok veći dio troškova snosi osigurana osoba HZZO-a koju se upućuje na liječenje. S obzirom da se takva praksa primjenjuje i za osiguranice u Češkoj, isto vrijedi i za sve ostale osiguranice iz država članica Europske unije koje se dolaze liječiti u Češku.

Isto tako, prema češkim propisima obvezno zdravstveno osiguranje uopće ne pokriva troškove medicinski potpomognute oplodnje za osiguranice starije od 39 godina.

Stoga je HZZO sugerirao nadležnom referentnom centru Ministarstva zdravlja Republike Hrvatske za humanu reprodukciju, ginekološku endokrinologiju i postmenopauzu da ubuduće za postupke medicinski potpomognute oplodnje pacijentice upućuje u inozemne ugovorne klinike drugih zemalja članica Europske unije u kojima je moguće provesti predloženi postupak po povoljnijim uvjetima za osiguranice HZZO-a.

NOVINE U NAČINIMA RADA OVLAŠTENIH OSOBA HZZO-A U PROVOĐENJU NADZORA I KONTROLE OSNOVOM ZAKONSKIH OVLAŠTI

Upravno vijeće HZZO-a donijelo je, u skladu sa ovlastima iz Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju, novi Pravilnik kojim su utvrđene nadležnosti i ovlaštenja osoba HZZO-a koje provode nadzor i kontrolu.

Nadležnosti ovlaštenih osoba HZZO-a odnose se na

I. provođenje vanjskog nadzora i kontrole:

1. izvršavanje ugovornih obveza zdravstvenih ustanova i privatnih zdravstvenih radnika te ugovornih isporučitelja ortopedskih i drugih pomagala HZZO-a (u

- daljnjem tekstu: ugovorni subjekti HZZ-a),
2. zakonito i pravodobno ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja osiguranih osoba HZZO-a kod ugovornih subjekata HZZO-a i u ustrojstvenim jedinicama HZZO-a,
3. korištenja privremene nesposobnosti za rad osiguranika HZZO-a,
4. točnosti podataka i činjenica o kojima ovisi ostvarivanje prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja,

II. Provođenje unutarnjeg nadzora i kontrole

5. zakonitosti rada te svrhovitosti i pravodobnom izvršavanju obveza radnika ustrojstvenih jedinica HZZO-a.

HZZO-u je dodijeljen certifikat ISO 9001

Ravnatelju HZZO-a prim. Siniši Vargi, dr. med. dent. svečano je dana 22. siječnja 2014. godine predan certifikat po međunarodnoj normi ISO 9001-sustavu upravljanja kvalitetom.

Certifikat je uručio Ranko Režek, direktor certifikacijske kuće DNV GL. Gospodin Režek čestitao je ravnatelju i HZZO-u na dobivenom certifikatu, te naglasio važnost uspostave sustava upravljanja kvalitetom po ovoj normi.

Certifikatom je potvrđena učinkovita implementacija sustava upravljanja kvalitetom u HZZO-u, sukladno zahtjevima ove međunarodne norme. Također, postignut je vrlo važan strateški cilj čime je još jednom potvrđena usmjerenost HZZO-a na zadovoljstvo svojih osiguranika.

Certifikat ISO 9001 prepoznatljiv je znak kod organizacija koje u svom poslovanju posebnu pozornost posvećuju kvaliteti svojih proizvoda i usluga. Naime, norma sadržava međunarodno primjenjive zahtjeve za kvalitetu proizvoda, usluga i razvoja, te pruža smjernice za poboljšanje učinkovitosti organizacije i njeno upravljanje na sustavan način, što je preduvjet za osiguranje stalnog napretka.

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija
Margaretska 3, 10000 ZAGREB
www.hzzo-net.hr

Za nakladnika: ravnatelj prim. Siniša Varga, dr.med.dent.
Urednice priloga: Jasenka Pap, dipl.iur., Veronika Laušin, dr.med.
BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI
za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

DOSMRtno I DOŽIVOTNO UZDRŽAVANJE:

Potreban strogi nadzor

Mogu li se poništiti ugovori potpisani s osobama za koje je izvjesna skora smrt?

Kako u Hrvatskoj nema hospicija, ustanova za palijativnu odnosno za dugoročnu skrb; kako se očekivana životna dob sve više produljuje; kako hrvatski umirovljenici i starije osobe tonu u zonu siromaštva, a mirovine su mizerno niske, sve je češća pojava sklapanja ugovora o dosmrtnom ili doživotnom osiguranju. Pri tom stari nerijetko bivaju i prevareni, bilo da im nitko ne objasni razliku između dosmrtnog i doživotnog uzdržavanja (kod dosmrtnog sva imovina prelazi u vlasništvo uzdržavatelja odmah po potpisivanju ugovora, a kod doživotnog tek po smrti uzdržavane osobe), bilo da ih se nemoćne, bolesne, neprisebne nagovara ili čak prisiljava na potpisivanje ugovora.

Nekad se ugovor potpiše i u dobroj vjeri od strane uzdržavane osobe, no uzdržavatelj naprosto ne izvršava dogovoreno. Tako ima primjera da starice i starci završe i na cesti, izgubivši svoj jedini dom, a sudska praksa potvrđuje kako se i takvi dvojbeni ugovori u pravilu ne raskidaju, te da pravosudni sustav stoji na strani neraskidivosti takvih ugovora.

Sindikata umirovljenika Hrvatske uputio je prošle godine Ministarstvu pravosuđa inicijativu za ukidanje instituta dosmrtnog uzdržavanja i strože uvjetovanje doživotnoga, no ta je inicijativa odbijena, a podržana je samo od strane Ministarstva za socijalnu politiku i mlade. Bitku za raskrinkavanje ove industrije prevare starih nastavlja mo pozivanjem stručnjaka da javno iznesu svoje mišljenje. Čitatelje našeg glasila pozivamo da nam se jave s primjerima slučajeva zlorabe neukosti, neinformiranosti i nemoći starijih osoba.

Piše: Ljerka Abramović, dipl. iur.

U ovom članku pišemo o primjerenosti, odnosno neprimjerenosti primjena načela aleatornosti kod Ugovora o doživotnom, odnosno dosmrtnom uzdržavanju, polazeći od potrebe zaštite stranaka koji su primatelji uzdržavanja, a pri tome prenose veliki imetak (inter vivos kod Ugovora o dosmrtno uzdržavanju; odnosno mortis causae kod Ugovora o doživotnom uzdržavanju).

Pravni karakter ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju

Ugovor o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju (u nastavku teksta: Ugovori) aleatorni su pravni poslovi u kojima bitnu ulogu igra sreća ili slučaj, što znači da se na njih ne primjenjuju pravila jednake vrijednosti činidaba, te se radi nesrazmjera uzajamnih davanja, odnosno prekomjernog oštećenja isti ne mogu pobijati.

Odredbom članka 375. Zakona o obveznim odnosima (Nar. nov., br. 35/05, 41/08 i 125/11 - u nastavku teksta: ZOO), između ostalog, utvrđeno je da se zbog nesrazmjera činidaba ne može zahtijevati poništenje trgovačkog ugovora, ugovora na sreću, javne prodaje, pa ni ti u slučaju kad je za stvar dana viša cijena iz osobite naklonosti.

U praksi to znači da se neće moći pobijati Ugovori ako je vrijednost predmeta ugovora znatno veća od činjenja, odnosno davanja upućenih prema osobi primatelja uzdržavanja, zbog kratkog trajanja uzdržavanja (teška bolest), te možemo zaključiti da se na aleatorne ugovore ne primjenjuje pravilo o prekomjernom oštećenju (*laesio enormis*) te važi pravilo da »alea« isključuje »laesiu«.

Međutim, pravni poredak treba uzeti u obzir kao razlog za po-
bojnost takvih Ugovora njihovo sklapanje s osobom za koju se s velikom vjerojatnošću može zaključiti da je u vrijeme sklapanja ugovora teško bolesna, odnosno ako se radi o osobama na samrti primjenu načela prekomjernog oštećenja, odnosno načela nesrazmjera činidaba kao razlog za poništaj.

Aleatorni pravni poslovi

Ugovori o doživotnom, odnosno dosmrtnom uzdržavanju aleatorni su pravni poslovi u kojima bitnu ulogu igra sreća ili slučaj, što znači, kako smo već uvodno naveli, to se na njih ne primjenjuje pravilo jednake vrijednosti činidaba. **Smatramo da se kod ugovora o dosmrtnom i doživotnom uzdržavanju ne radi o tipičnim Ugovorima obveznog prava, kod kojih važi načelo slobode ugovaranja, već o Ugovorima nasljednog prava koji su inkorporirani u Zakonu o obveznim odnosima, pa sadržavaju određene specifičnosti temeljene na pravilima nasljednog prava** (gubitak prava

nužnih nasljednika ako je cjelokupnu imovinu primatelj uzdržavanja prenio za života na davatelja uzdržavanja).

Smatramo također da je proizvoljna tvrdnja da Zakon o obveznim odnosima dopušta apsolutnu slobodu raspolaganja bilo nekretninama, bilo pokretninama jer isti sadrži kontrolne mehanizme (suglasnost s Ustavnim odredbama - Nar. nov., br. 56/90, 135/97, 8/98 - proć. tekst, 113/00, 124/00 - proć. tekst, 28/01, 41/01 - proć. tekst, 55/01 - ispr., 76/10 i 85/10 - proć. tekst), pravilima morala, te između ostalog i pravilima o uzajamnosti međusobnih davanja). Smatramo da bi kod navedenih Ugovora trebalo isključiti primjenu načela aleatornosti, tj. i kod takvih Ugovora treba uvesti obvezu uzajamnosti međusobnih davanja.

Regulatorni i kontrolni mehanizmi

Primjena aleatornog načela treba uključivati ravnopravne partnere (igre na sreću - mali ulog velika dobit), u kojim situacijama nema oštećenih već samo dobitnika, dok je kod navedenih Ugovora velika mogućnost oštećenja i prevare. Uvrštavanje ovih Ugovora u kategoriju aleatornosti je u samoj suprotnosti sa značenjem takvih Ugovora koji, bez obzira na neizvjestan ishod, ne mogu predstavljati igru na sreću, te primjena načela aleatornosti na navedene Ugovore predstavlja stepenicu niže u primjeni regulatornih i kontrolnih mehanizama Zakona o obveznim odnosima.

Mogućnost zaštite primatelja uzdržavanja

Zakon o obveznim odnosima predviđa mogućnost zasnivanja u zemljišnim knjigama u korist primatelja uzdržavanja teret uzdržavanja na nekretninama koje uzdržavatelj prenosi te se time primatelj uzdržavanja osigurava da davatelj uzdržavanja nekretninu neće preprodati bez upisanog tereta. Također, smatramo da bi trebalo uvijek sugerirati zasnivanje osobne služnosti stana (*habitation*) u korist primatelja uzdržavanja.

Smatramo da bi se Ugovori trebali sklapati pred strogim nadzorom državnih socijalnih službi, te bi osobe koje se bave odnosno pokazu zanimanje za uzdržavanje morale biti pod strogim nadzorom. Također, predlažemo da se Ugovori sklapaju na probni rok od nekoliko mjeseci, a rokovi bi se produživali ne samo ako je uzdržavana osoba u svemu zadovoljna, već i da li davatelj uzdržavanja po objektivnim kriterijima čini sve što je predviđeno Ugovorom. Moramo, naime, znati da se u slučaju ovakvih Ugovora na strani primatelja uzdržavanja pojavljuju osobe koje su bez obzira na punu poslovnu sposobnost u posebnom emocionalnom stanju, što može izazvati neprimjereno raspolaganje imovinom.

ZAGREB - STUDENTSKI GRAD

Fotopriča o zdravom životu

Članovi Podružnice SUH-a „Studentski grad“ nikad ne miruju. Nakon zimskih praznika nastavili su sa svojim aktivnostima, a da su se zaželjeli vježbanja, vidi se i po sve većem broju polaznika. Tražilo se mjesto više na kojem bi se mogla postaviti prostirka za vježbe. Iako su vježbe prilično zahtjevne, polaznice koje već duže vrijeme vježbaju, savladavaju ih bez teškoća, dok se oni s manje „staža“ uredno trude dostići propušteno. Puno se truda i upornosti ulaže prilikom vježbi koje traju sat vremena - žene i dva muškarca naprave i do 120 trbušnjaka, a da toga uopće nisu svjesni. Najponosniji je trener, koji naveliko hvali svoje polaznice kako savladavaju vježbe koje bi bile problem mnogim mlađim ljudima.

Nakon vježbi jedan dio članova zabavlja se uz stolni tenis, pikado i društvene igre, a drugi dio, uglavnom žene, izrađuju čestitke *quilling* tehnikom koja izaziva veliki interes.

Dana 14. 1.2014. godine u suradnji sa Stomatološkim fakultetom u Zagrebu, održano je predavanje o oralnoj higijeni. Studentice zadnje godine stomatologije govorile su o važnosti oralnoga zdravlja, te savjetovale o održavanju higijene usne šupljine. Na kraju su i obavile pregled ustiju svima koji su to željeli, te podijelile promotivne materijale. Zadovoljstvo je bilo obostrano.

U siječnju su zainteresirani pogledali neke od predstava u zagrebačkim kazalištima za što u ovoj podružnici postoji veliki interes. Jedna od predstava bila je i „Harem“ koja je igrala u kazalištu „Vidra“ i za koju je SUH pribavio „gratis“ ulaznice. Naša podružnica preuzela je dvadeset karata i svi naši članovi koji su zatražili ulaznicu uredno su došli na predstavu. A glumci su morali na poklon čak pet puta.

Družimo se i svake treće nedjelje uz plesnu glazbu, gdje nas zabavlja „Duo corus“ i na kojoj obavezno pročitamo imena svih članova koji taj mjesec slave svoje rođendane, a oni koji su prisutni dobiju i skromni poklon.

Krajem mjeseca išli smo na izlet u Gornju Stubicu, gdje smo razgledali dvorac Oršić, Muzej „Seljačke bune“ te spomenike

Tko prvi do sto trbušnjaka?

Matija Gubec, obrani naše mirovine!

Matiji Gupcu i Rudolfu Perešinu, gdje je, uz avion, obavljeno i nezaobilazno fotografiranje. Nakon ručka u restoranu „Puntar“ zabavljali smo se uz plesnu glazbu sve do polaska kući. Koliko je zdravo ovo druženje znaju naši uvijek dobro raspoloženi članovi. (Snježana Živčić)

OBNOVITELJSKA SKUPŠTINA PODRUŽNICE SUH-a PEŠĆENICA

Kako će nam biti bolje...

U srijedu 22. siječnja o.g. održana je u prostorijama Mjesnog odbora „Bruno Bušić“ Obnoviteljska skupština Podružnice Sindikata umirovljenika Hrvatske - Peščenica. Skupštinu je vrlo dobro pripremio Inicijativni odbor, s Milenkom Šekoranja na

čelu, a skup su pozdravile potpredsjednica SUH-a Biserka Budigam, tajnica GO HSU Grada Zagreba Davorka Vukadin Samardžić, te mjesni predstavnik HDZ-a Zvonko Dumančić, a podršku je dao i predsjednik Vijeća gradske četvrti Peščenica Dragan Vučić (SDP).

U nazočnosti tridesetak suradnika i članova Sindikata izabranio je novo vodstvo, koje čine predsjednica Mileva Kuzmanović, zamjenica Milenka Šekoranja, tajnik Marijan Lapple i blagajnica Mirjana Novačić. Članovi predsjedništva su Miljenko Marinac, Neven Peša i Zvonko Dumančić, a članovi Nadzornog odbora Danica Gašić, Vlado Dani i Ljubica Žakić.

Nakon radnog dijela Obnoviteljske skupštine, upoznavanje članova, razmjena kontakata i prvih ideja o mogućnostima djelovanja, razmjena iskustava i druženje je nastavljeno u opuštenoj atmosferi, a nije nedostajalo niti delicija i „tekuće problematike“.

PULA: izborni skupovi SPI-CGIL

Umirovljenici nisu kradljivci budućnosti!

Tradicionalno dobri odnosi Sindikata umirovljenika Hrvatske i talijanskog sindikata umirovljenika SPI-CGIL učvršćeni su i u ovoj, za talijanske prijatelje, izbornoj godini. Naime, najveća talijanska sindikalna središnjica od oko šest milijuna članova CGIL, ove godine održava skupštine na svim razinama i granama, pa tako i sindikat umirovljenika SPI kao najveći talijanski i europski sindikat sa tri milijuna članova. Odrađivanje kongresne kampanje kulminirat će održavanjem XVII. Nacionalnim Kongresom u svibnju ove godine.

SPI ima svoje članstvo i u Hrvatskoj, koje broji oko 1.800 članova, tako da su se održala ukupno četiri skupa na području Istre i Rijeke. Naime, dio umirovljenika s naših prostora koji primaju talijansku mirovinu članovi su SPI-a, a veći dio njih učlanjen je i u SUH.

Prva sjednica je održana u petak 7. veljače 2014. u Puli, u Zajednici Talijana Pula - Comunità degli Italiani di Pola. Ostale tri sjednice održane su u Poreču, Pazinu i Rijeci. Kako SUH i SPI CGIL surađuju već više od 20 godina na svim nivoima, u organizaciji skupova pomoć su pružile i podružnice SUH-a iz Istarske županije.

Zaradili smo svoje mirovine

Osobito je značajan bio skup u Puli, kojem su prisustvovala glavna tajnica nacionalnog SPI-a Carla Cantone, te predsjednica SUH-a Jasna Petrović, kao i predstavnik Patronata INCA CGIL za Hrvatsku Erik Fabijanić iz Rijeke.

Glavna tajnica SPI-a Carla Cantone obratila se skupu i vrlo je emotivno govorila o borbi i uvjetima koji determinira-

ju tu borbu za prava radnika i umirovljenika. - Ne prihvaćamo općeniti stav da smo mi umirovljenici povlaštena kategorija neokrznuta posljedicama krize, i kao takvi „kradljivci budućnosti“. Istinski kradljivci budućnosti su oni koji ne plaćaju poreze i doprinose a takvi Italiju oštete 130 milijardi eura godišnje, dok smo mi plaćanjem doprinosa u svom radnome vijeku zaradili svoje mirovine, koje i nisu visoke - naglasila je Cantone. Na kraju je iznijela interesantnu inicijativu kako na europskoj razini svi zajedno trebamo stvoriti jedan snažan lobi starijih osoba, po uzoru na sve druge moguće lobije, kao što su to bankarski i slični.

Više socijalne pravde

Predsjednica SUH-a Jasna Petrović na pitanje kako izaći iz krize daje odgovor sličan onome SPI-ja: preraspodjelom bogatstva i stvaranjem uvjeta za zapošljavanje. - Naravno, ne prihvaćamo nastojanja međunarodnih institucija i bankarskih lobija koji pokušavaju uništiti mirovinski sustav međugeneracijske solidarnosti. Upozoravamo također kako intenzivirana deregulacija radničkih prava i prekarni rad vode ka slabljenju mirovinskih fondova i uništavanju budućnosti mladih, koji neće znati što je mirovina. Petrović je zaključila kako je kongresni slogan CGIL-a „Snaga našeg putovanja“ kao poruka vrlo snažan - poziva na snagu jedinstva.

Predstavnik SPI za inozemne poslove regije Friuli Venezia Giulia Luciano del Rosso predstavio je kongresni dokument CGIL o kojem se članstvo izjašnjava na svojim skupštinama. Riječ je o dokumentu koji traži načina kako izaći iz

krize s manje siromaštva i više socijalne pravde. I dokument SPI-a o kojem će se raspravljati na početku kongresa sindikalne centrale CGIL propitkuje niz ozbiljnih pitanja - socijalne skrbi i socijalnog pregovaranja, usklađivanja mirovina, dugoročne skrbi, borbe protiv siromaštva, međugeneracijske odnose i drugo.

Na sjednici je pozdravne riječi uputio i Ezio Medeot, glavni tajnik SPI regije Friuli Venezia Giulia, naglasivši kako njihov ured u Trstu pridaje veliku važnost i političko značenje zastupljenosti predstavnika iz svih krajeva, ponoseći se brojnim članstvom iz redova korisnika talijanskih mirovina u inozemstvu, a posebno u bliskoj i prijateljskoj Hrvatskoj. Oni su veliko priznanje u radu SPI-a u zadržavanju i poboljšavanju mirovinskih prava i pružanja umrežene pomoći i usluga u tijesnoj suradnji sa Patronatom INCA Hrvatska i sa Sindikatom umirovljenika Hrvatske SUH SSSH.- zaključio je.

„Zbratimljene lege“

Predsjednik Županijskog povjereništva SUH-a Istarske županije Vladimir Buršić uz pozdrave u svoje ime i u ime povjereništva, osvrnuo se na dugogodišnju suradnju SUH-a i SPI-a. Od ove godine sve naše podružnice iz Istarske županije su zbratimljene s nekom od podružnica talijanskog sindikata SPI-a. Predsjednica SUH-a Podružnice Pula Neta Žiković i dosadašnja članica Predsjedništva SPI Okrug Trst vodila je sjednicu, na kraju koje je prihvaćen tekst predloženog dokumenta, te su izabrani delegati za skupštinu SPI Okruga Trst koja će se održati u ožujku - Neta Žiković Hrvat, Bruna Rerečić Jovanović i Vladimir Buršić. Također, Vladimir Buršić je izabran za delegata nacionalnog kongresa SPI-a, ispred članova SPI u državama regije našeg okruženja.

U nastavku rada predstavnik Patronata INCA Erik Fabijanić predstavio je planove INPS-a talijanskog mirovinskog fonda za ovu godinu, to jest što mogu očekivati i kako udovoljavati zahtjevima koje INPS postavlja. Komunikacija INPS-a i umirovljenika je puno veća nego kod našeg HZMO-a, pa je i to bilo korisno saznanje koje bi bilo dobro implementirati u Hrvatsku.

Svadbena zvona za novi početak

Piše: Biserka Budigam, psihologinja

Dobronamjerni će reći kako treba ući u novu vezu, ako se pojavi takva prilika; zajednički će se lakše podnijeti ostatak života, s dvije mirovine svakako su bolja materijalna mogućnost, ublažit će svoju samoću, brinuti jedan o drugome, a katkad prevagnu i materijalni interesi - „on ima jako dobru mirovinu (inozemnu), pa će u slučaju njegove smrti prije njene, ona lakše preživjeti ostatak života“...

I tako otprilike počinje pokušaj sklapanja braka osoba u starijoj životnoj dobi. Većina ljudi iz okruženja zaboravlja da su sami sposobni donositi vlastite procjene o tome u što ulaze i da su spremni prihvatiti i dobro i loše što ih očekuje u zajedničkom životu. Pa to je, uostalom, njihov život!

Družeci se s umirovljenicima u našim podružnicama, upoznala sam gospodina koji je nakon što mu je umrla supruga, počeo dolaziti na druženja uz glazbu (ples) u prostorije udruge. Ništa čudno, vese-ljak po prirodi nije mogao podnijeti sa-moću i prazninu doma i učinio je najbolje što je mogao. Sin je imao svoju obitelj, živio relativno daleko (iako u istom gradu), te ranije posjećivao roditelje nedjeljom i vikendima dok je majka spremala zajedničke ručkove, a sada je „prorijedio“ posjete, pa čak i telefonske pozive ocu. Otac je pak potražio društvo svojih vršnjaka koji su ga bolje razumjeli i bio je zadovoljan i sretan među „svojima“.

Nakon nekog vremena, jednog sam dana ispred sebe ugledala par skladno odjevenih osoba (isti bež tonovi, slični krojevi ogrtača, pa čak i slične kape). Držali su se za ruke i zadovoljno se smijali. Usporila sam hod i razmišljala kako je lijepo vidjeti sretne ljude u tom sivom, magličas-tom prijedpodnevu. I tada sam prepoznala gospodina kojeg sam susrela prije više od dvije godine. On je našao svoj novi početak.

Kad su djeca protiv

Nakon toga, na jednom kraćem putovanju u inozemstvo susrela sam zagonetni, sretni par umirovljenika. Raspitala sam se tko su ti ljudi i čula jednu lijepu, toplu ljudsku pri-ču. Oboje su ostali udovci, i oboje imaju odrasle sino-ve...koji se nisu slagali s njihovom vezom. Smatrali su da su „prerano“ zaboravili svoje pokojne partnere i zamjerali su im novo druženje. Postavljali su, navodno, i pitanje imovine. I ne samo sinovi, već i šira obitelj i poneki prija-telji zamjerali su im zajedničke, vesele šetnje gradom, go-voreći kako šetnja uz držanje za ruke nije u skladu s nji-hovim godinama, nego nešto što dolikuje mladima!

A stvarnost je sljedeća: gospođa i gospodin iz naše pri-če nisu zaboravili svoje umrle bračne partnere, nego su upravo zbog dobrih i kvalitetnih odnosa s njima bili sprem-ni i sposobni zasnovati nove veze i dalje živjeti skladan ži-

vot. Možda se promjenio poneki obrazac ponašanja, mož-da je početak radosniji i opušteniji zbog činjenica da su i oni sami sada drugi i drugačiji, u nekom drugom vreme-nu, a možda podsvjesno „grabe“ život i ljepotu, osjećajući da pred sobom više nemaju beskrajno puno vremena.

Starije osobe nisu bez osjećaja i želja. Ne žive samo od prošlosti. I želje su isto tako i emocionalne i seksual-ne. Svi želimo ljubav i pažnju, a u starijoj smo dobi osjetljiviji, pa i „boležljiviji“. O seksualnim potrebama starije osobe nerado govore, jer je stereotipno mišljenje da su seksual-ne želje isključivo privilegija mladosti.

Znam bračne parove kojima je ne-sklad i nezadovoljvanje seksualnih potreba problem, no o tome ne žele razgovarati. Ipak, imam nekoliko pozitivnih primjera pronalaženja rje-šenja za bračne partnere u krizi zbog neusklađenosti seksualnih že-lja i mogućnosti. Savjet je uvijek isti: „nemojte probleme trpati pod te-pih“, jer među partnerima uz uzaj-mnu dobru volju, poštovanje i ljubav ništa nije nerješivo. Sve ljubavi i želje mogu biti intenzivne kao i one proživlje-ne u mladosti.

Neka nova uzajamnost

Ipak, ne treba tugovati kad veza, unatoč željama, ne završi brakom. Može postojati snažna emocionalna ve-za koja traje cijeli život, koja je i na seksualnom planu brak, ali bez papira koji bi je uvezali. To nije izvanbračna zajednica. To je nešto što je možda i više od braka, poz-najem lude čija veza traje 40 i više godina, koja je jedna-ko intenzivna usprkos svim problemima i nedaćama. I to je mogući izbor partnera. Dobro je dok traje, dok oba part-nera ispunjava radošću, srećom i ljubavlju.

I tako, kad me pitaju da li da sklope novi brak, svim sta-rijim osobama predlažem da uzmu malo vremena, da na-prave zadržku i procijene što zapravo žele. Ne treba za-boraviti da ponekad ljudi bježe od drugog braka zbog lo-ših iskustava s prvim brakom, zbog loše ili krive procjene novog partnera, zbog otpora djece, zbog okoline koja ih osuđuje ili smatra da čine ludost, zbog srama i sličnih os-jećaja koje im nameću drugi. Prije stupanja u novu vezu dobro je potražiti i savjet stručnjaka psihologa i pravnika, po potrebi i liječnika. Svakako će im i to pomoći pri dono-šenju prave odluke!

Pri donošenju odluke o ulasku u neku novu vezu doista je najvažnije misliti na sebe i na partnera, ne ugrožavaju-ći osjećaje i prava naših bližnjih. Ne smijemo „preko leše-va“ doći do cilja. Treba zadržati dostojanstvo ljubavi i ra-zumijevanja, kao što dolikuje našoj mudrosti životnom is-kustvu.

Zvonjava svadbenih zvona kratko traje, ali dugo odzva-nja u našem sjećanju. Nikad nije kasno čuti ih i onda ih za-jedno sretno oslušivati. Uхватите бoga Kairoa за njegov čuperak i budite sretni! Ne propuštajte priliku.

Odgovara:

MILAN TOMIĆ
dipl. pravnik

Račun u džepu

Pitanje: U dvorištu svoje obiteljske kuće imam veći parking kojeg koriste članovi moje obitelji. Prilikom proslave sinova rođendana jedan od gostiju je prilikom odlaska udario u moje vozilo te ga jako oštetio. Sve su to vidjeli i ostali gosti. S obzirom da se radi o prijatelju moga sina, na njegov nagovor nisam zvao policiju, pogotovo što je taj prijatelj bio vidljivo alkoholiziran. Obećao je da će, kad mu predam račun za popravak, nadoknaditi štetu na mom vozilu. Nažalost, nakon popravka vozila, on odbija platiti štetu, tvrdeći da sam popravljao automobil i na mjestima koja on nije oštetio. Što da radim? Mogu li tražiti da mi osiguranje isplati nastalu štetu, iako je prošlo dosta vremena od tog događaja, a s obzirom da je auto popravljen, više nije moguće izvršiti očevid. Postoji li i drugi način da naknadim štetu? (B. S., Zagreb)

Odgovor: Kako se navedena nezgoda dogodila na privatnom parkiralištu koje nema značaj javno-prometne površine, nećete se moći naknaditi temeljem police osiguranja vozila s osnova auto odgovornosti. Jedini način obeštećenja jest podnošenje tužbe za naknadu štete kod nadležnog općinskog suda. Sretna je okolnost po Vas što je nezgodu vidjelo više osoba koje će u svojstvu svjedoka moći potvrditi Vaše navode. U svakom slučaju čuvajte račun za popravak vozila.

Krov curi

Pitanje: Suvlasnik sam stana u obiteljskoj kući u kojem stanujem, dok ostali suvlasnici žive izvan Hrvatske. Kuća je u očajnom stanju, a krov prijeti urušavanjem. Primoran sam poduzeti totalnu rekonstrukciju krova, a prema predračunu riječ je o stvarno velikom iznosu. Što da radim, da li da se zadužujem i popravim krov ili da pokušam prodati svoj dio stana? Mogu li to učiniti bez suglasnosti ostalih suvlasnika? (P.N., Zagreb)

Odgovor: Ako se odlučite ostati u stanu, zbog svoje sigurnosti morate popraviti krov. Bilo bi dobro, ako je ikako moguće, stupiti u vezu sa suvlasnicima stana te dogovoriti popravak krova. Ako to nije moguće, trebate o svom trošku izvesti potrebne radove, a od izvođača tražiti račun. S obzirom da se radi o znatnom iznosu, preporučujem Vam da provedete izvanparnični postupak osiguranja dokaza pred nadležnim sudom.

Što se tiče prodaje Vašeg dijela stana, niste dužni tražiti suglasnost ostalih suvlasnika.

Uzdržavanje tete

Pitanje: Moja majka je nedavno umrla, a imala je sklopljen ugovor o doživotnom uzdržavanju sa svojom tetom. Jedini sam nasljednik pokojne majke, pa me zanima da li sam dužan nastaviti s izvršavanjem ugovora o doživotnom uzdržavanju, iako nemam sredstava ni za vlastito uzdržavanje, a vrlo sam lošeg zdravstvenog stanja. Ako ne pristanem na produženje ugovora, da li mi se vraća naknada za dosadašnje tri godine uzdržavanja tete od strane moje majke? (R. M., Karlovac)

Odgovor: Ne pristanete li na produženje ugovora o doživotnom uzdržavanju, ugovor se raskida te nemate pravo na povrat naknade za prije dano uzdržavanje od strane Vaše majke. Međutim, ako objektivno niste u stanju preuzeti ugovorne obveze zbog nedostatka sredstava za vlastito uzdržavanje, ili ste takvog zdravstvenog stanja da niste u stanju pružati pomoć uzdržavanoj osobi, možete tražiti od uzdržavane osobe naknadu za uzdržavanje koje je ta osoba primila od Vaše majke. Odluku o visini naknade odredit će sud prema slobodnoj ocjeni, uzimajući u obzir imovinske prilike obje strane.

Opoziv dara

Pitanje: Prije pet godina sam darovao svom nećaku nekretninu veće vrijednosti. Nažalost, nakon toga naši odnosi su se pogoršali do te mjere da me nećak fizički napao nanijevši mi teže tjelesne ozljede. Završio sam u bolnici, a policija je protiv nećaka podnijela kaznenu prijavu. Zbog takvih okolnosti želim raskinuti ugovor o darovanju. Imam li za to valjanih pravnih razloga? (G. S., Bjelovar)

Odgovor: Imate pravo opozvati darovanje zbog grube nezahvalnosti vašeg nećaka, jer je prema Vama, kao darovatelju učinio kazneno djelo nanošenja teških fizičkih ozljeda. Kako je protiv njega zbog toga podnesena kaznena prijava neće biti teško dokazati da je u pitanju gruba nezahvalnost Vašeg nećaka.

Rad prijevremeno umirovljenih?

Pitanje: Razveselila me je informacija da novi mirovinski propisi omogućavaju umirovljenicima zapošljavanje bez oduzimanja mirovine. Kako polovicom godine odlazim u prijevremenu starosnu mirovinu, koja će nažalost biti mala, zapošljavanje, mogućnost rada bi mi omogućila koliko-toliko normalan život. Molim Vas da mi odgovorite da li je navedena informacija točna. (J. Z., Nova Gradiška)

Odgovor: Nažalost, informacija kojom raspolažete nije točna. Naime, novi Zakon o mirovinskom osiguranju koji je stupio na snagu 1.1.2014. omogućuje korisnicima starosne mirovine koji neposredno nakon ostvarene mirovine nastave raditi s nepunim radnim vremenom uz izmijenjeni ugovor o radu, korisnicima invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti ili djelomičnog gubitka radne sposobnosti, te korisnicima koji obavljaju sezonske poslove u poljoprivredi ili korisnicima koji ostvaruju drugi dohodak, da ostvaruju plaću za taj rad bez ustege mirovine. Iz navedenog proizlazi da korisnici prijevremene starosne mirovine nemaju tu mogućnost, što znači da će im se u slučaju zapošljavanja nakon umirovljenja, oduzimati mirovina dok rade. Po mišljenju Sindikata umirovljenika Hrvatske posrijedi je diskriminacija jedne kategorije umirovljenika zbog čega će se zatražiti ustavnopravna zaštita.

Bez usklađivanja za „posebne“

Pitanje: Umirovljen sam po posebnim propisima. U zadnje vrijeme mi je u nekoliko navrata smanjena mirovina, tako da se u odnosu na ostale kategorije umirovljenika smatram oštećenim. Sada čujem da prema novom Zakonu o mirovinskom osiguranju neće biti usklađivanja za mirovine stečene po posebnim propisima. Molim Vas da mi odgovorite je li moguće da se uvodi nova nepravda za tu kategoriju umirovljenika? (B. V., Samobor)

Odgovor: Informacija je samo djelomično točna. Naime, novi Zakon o mirovinskom osiguranju sadrži odredbu o usklađivanju mirovina stečenih po posebnim propisima, kojom uvjetuje usklađivanje rastom BDP-a u tri uzastopna kvartala za smanjenje 2% i smanjivanjem deficita državnog proračuna ispod 3%. Drugim riječima, usklađivanje mirovina stečenih po posebnim propisima odgađa se za neka bolja vremena na koja će se morati - čekati.

BESPLATNO PRAVNO SAVJETOVALIŠTE
za članove Sindikata umirovljenika
01 46 55 111 / kućni 244

Verica Vidmar-Drandić, predsjednica Podružnice SUH-a Medulin

Sindikat mi je u krvi

U Medulinu stari nisu društveni teret. Eto formule uspjeha

Rođena Vukovarka Verica Vidmar- Drandić, odrasla je u Puli gdje je radila u Zavodu za socijalno osiguranje, pa u trgovačkom poduzeću Istra, odakle je i otišla u starosnu mirovinu.

• Uvijek sam bila sindikalna povjerenica, predsjednica Aktiva žena u Medulinu i po odlasku u mirovinu posve prirodno sam se uključila u Sindikat umirovljenika. Tome je već ravnih 15 godina. Što ću, kad mi je sindikat u krvi! Prvo sam bila tajnica Podružnice Medulin, a sada sam već u drugom mandatu predsjednica. Prije 15 godina u Predsjedništvu Podružnice su bile samo dvije žene, a ostalo muškarci. To je bilo vrijeme kad se sindikat više doživljavao kao neka politička stvar, no kako se sve više počelo raditi na projektima konkretne pomoći starijim osobama, sve su više uključivale volonterke koje su bile voljne pomoći iskustvom i djelom, pa tako danas u Predsjedništvu imamo samo dva muškarca! Naravno, time ne kažem da su žene marljivije, ali kod nas su definitivno aktivnije. - zaključuje Verica.

No, ona je i aktivistica Crvenog križa, vijećnica u Općinskom vijeću, aktivna u nekoliko odbora općine, te ispred SUH-a članica Općinskog socijalnog vijeća. U socijalnom vijeću su i predsjednici ogranaka, tako da su borbene snage SUH-a u Medulinu uvijek vidljive i glasne.

- Ako se umirovljenik uklapa u kriterije koje imamo u socijalnom programu općine, može ostvariti stalnu mjesečnu pomoć od 220 kn, pomoć u nabavi ogrijeva i jednokratnu financijsku pomoć. Tu je i pomoć za plaćanje režija za one koji su upali u dugove. Daje se i naknada za participacije lijekova umirovljenicima, ako su neophodni radi bolesti. Ovih smo dana uspjeli postići bolje kriterije za besplatan gradski prijevoz za umirovljenike s mirovinama do 2.800 kn (prije bilo do 2.500 kn). Dodjeljuju se i jednokratne socijalne pomoći - za sve imamo kriterije. Socijalnu kartu ispunjava svaki umirovljenik koji podnosi zahtjev za pomoć. Sve se provjerava i na Socijalnom vijeću donosi konačna odluka. Mi SUH-ovci sami pribavljamo svu potrebnu dokumentaciju za sve svoje potrebite članove, jer je njima teško da svaki ode do grada Pule. U tome je dijelom i tajna naše brojnosti. Dosta je nekome jednom učiniti dobro, to se ne zaboravlja. - priča neumorna Verica.

Doista, 2013. u Medulinu je registrirano 536 članova koji su uplatili članarinu u pet ogranaka općine. Uz volontersku pomoć, uspješno zagovaranje prava i zastupanje svih umirovljenika, tu su rekreacija, izleti, druženja, sve što poboljšava kvalitetu života naših ljudi. U malim mjestima, kao što je Medulin, zimi nema puno sadržaja, pa programi SUH-a puno znače. SUH ima dobre odnose s lokalnom zajednicom, pa tako više puta tjedno vježbaju uz stručnu osobu, ne plaćaju naknadu i troškove struje, vode itd. za prostor koji koriste, kao i za prostore u kojima djeluju ogranci. Lokalna zajednica uključuje svoje umirovljenike u sve događaje i uvijek je spremna saslušati. Nema dvojbe, u Medulinu se stari ne osjećaju kao društveni teret.

• Ovih smo dana obišli domove u kojima su smješteni umirovljenici iz naše općine, s prigodnim darovima koje nam je pripremila naša općina, a danas smo posjećivali bolesne i osamljene članove po kućama. U našem programu prioritet su takvi ljudi i želimo pomoći koliko god možemo, a potrebe su sve veće jer nedostatak palijativne skrbi i domova dovodi do toga da mi volonteri moramo sve više raditi na skrbi, jer situacija tjera ljude da nam se sve više obraćaju.

Stoga je jedan od naših ciljeva omogućiti kvalitetnu i povoljnu uslugu smještaja starih i nemoćnih. U našoj općini imamo jedan dom privatnog sadržaja koji ima dvadesetak mjesta i uvijek je pun. Usmjerili smo sve snage kako bismo iskoristili mogućnosti i volju naše lokalne samouprave za gradnju jednog doma za smještaj starih i nemoćnih, jer predugo su liste čekanja za domove, a cijene u privatnim domovima - previsoke. K tome, grupa naših volonterki, mahom žene u sedamdesetim godinama

života (na koje sam jako ponosna) pomažu potrebitima, obilaze ih, popričaju. - nastavlja Verica.

• Umirovljenici su ranjiva skupina stanovništva s povećanom potrebom za socijalnom skrbi o kojoj ovisi kvaliteta njihova života. U našoj zemlji starenje stanovništva postaje sve vidljivije, pa to zahtijeva da pronademo nove oblike skrbi za njih. Mi SUH-ovci upravo po tome smo prepoznatljivi. Nedavno smo proveli i jednu anketu koja pokazuje stanje na našem terenu i želje naših umirovljenika, pogotovo onih koji traže socijalnu cijenu smještaja u dom. Iz ankete je vidljivo kolika je kriza i da se ona sve više povećava, da je sve manje nade za oporavak, a sve je više korisnika socijalne pomoći. - ponešto žalosno, ali ipak neumorno zaključuje Verica.

